

Program

***KRAKÓW 2000* Europejskie Miasto Kultury**

raport końcowy

Biurowo Kraków 2000

Kraków 2001

Szczegółowe informacje dotyczące Festiwalu *Kraków 2000* Europejskie Miasto Kultury, opracowań podsumowujących Festiwal oraz propozycji programowych na lata następne są dostępne na stronie Biura *Kraków 2000* www.krakow2000.pl

Wydawca : Biuro *Kraków 2000*, 31-028 Kraków, ul. Św. Krzyża 1,
tel. +48 (12) 421 86 93, fax. +48 (12) 422 13 81,
e-mail: biuro@krakow2000.pl www.krakow2000.pl

Wstęp: Bogusław Sonik Dyrektor Festiwalu *Kraków 2000*

Opracowanie: Robert Salisz

© 2001, Biuro *Kraków 2000*

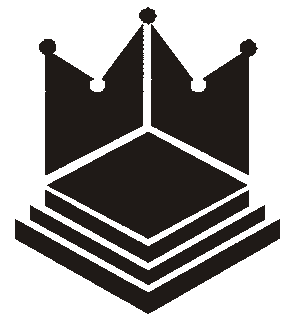
Powielanie dozwolone pod warunkiem podania źródła.

SPIS TREŚCI

Wstęp	6
Część I	7
I Historia tytułu Europejskiego Miasta Kultury	7
I.1 Założenia programu i procedury wyłaniania EMK.....	7
I.2 Finansowanie programu EMK do roku 2000.....	8
I.3 Sieć ECCM.....	10
I.4 Program Europejski Miesiąc Kultury	10
II Europejskie Miasta Kultury roku 2000	11
II.1 Historia	11
II.2 Deklaracja programowa dziewiątki	11
II.3 Hasła programowe dziewięciu Europejskich Miast Kultury roku 2000.....	12
II.4 Wspólne projekty EMK roku 2000.....	12
II.5 Struktury organizacyjne 9 miast.....	16
II.6 Stowarzyszenie Europejskich Miast Kultury Roku 2000	22
II.7 Budżety 9 Europejskich Miast Kultury.....	24
Część II	25
III Starania Krakowa o przyznanie tytułu	25
IV Struktura instytucjonalna Festiwalu <i>Kraków 2000</i>	26
IV.1 Koncepcja organizacji Festiwalu	26
IV.2 Programowanie i wspieranie festiwalu	27
IV.3 Struktura wykonawcza.....	28
IV.4 Finansowanie przedsięwzięć festiwalowych.....	29
IV.5 Infrastruktura kulturalna a realizacja Festiwalu <i>Kraków 2000</i>	31
V Struktura ideowa Festiwalu <i>Kraków 2000</i>	33
V.1 Dlaczego Kraków?	33
V.2 Cele Programu <i>Kraków 2000</i>	33
V.3 Długofalowe znaczenie Festiwalu	34
V.4 Procedura tworzenia Programu Festiwalu <i>Kraków 2000</i>	34
V.5 Program Festiwalu <i>Kraków 2000</i> w roku 2000	37
VI Realizacja projektów Festiwalu <i>Kraków 2000</i>	41
VII Promocja Festiwalu <i>Kraków 2000</i>	45
VII.1 Działania reklamowe.....	45
VII.2 Działania PR.....	45

VII.3	Uczestnictwo w międzynarodowych targach turystycznych	46
VII.4	Współpraca z administracją centralną	46
VII.5	Wizualizacja miasta	46
VII.6	Produkcja i dystrybucja materiałów promocyjno-reklamowych.....	47
VIII	Sponsoring	48
IX	Działalność informacyjna Biura <i>Kraków 2000</i>.....	49
IX.1	Działalność wydawnicza	49
IX.2	Działalność Biura Prasowego	49
IX.3	Działalność Centrum Informacji Kulturalnej	50
X	Festiwal <i>Kraków 2000</i> w sondażach opinii publicznej	51
X.1	Festiwal <i>Kraków 2000</i> Komunikat z badań TNS OBOP.....	51
X.2	Festiwal <i>Kraków 2000</i> w opinii turystów przyjeżdżających do Krakowa	53
	Załączniki:	55
XI	Europejskie Miasta Kultury w latach 1985-2004	55
XII	Kraje upoważnione do nominowania Europejskiej Stolicy Kultury w latach 2005-2019.....	56
XIII	Kalendarium Festiwalu <i>Kraków 2000</i>	57
XIV	Wybrane wydawnictwa Festiwalu <i>Kraków 2000</i>	64
XIV.1	Muzyka.....	64
XIV.2	Plastyka/wystawy	66
XIV.3	Literatura	69
XIV.4	Teatr	70
XIV.5	Taniec	71
XIV.6	Festiwale interdyscyplinarne.....	71
XIV.7	Inne	73
XV	Bibliografia	77

2000
KRAKÓW
Europejskie Miasto Kultury

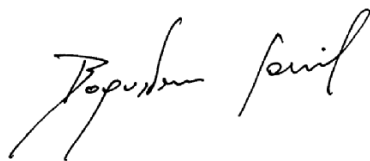
Wstęp

Szanowni Państwo,

Przedstawiam Państwu raport podsumowujący pięć lat realizacji programu *Kraków 2000 Europejskie Miasto Kultury*. Dokument ten odnosi się do różnych aspektów związanych z realizacją tego projektu: spraw programowych i organizacyjnych, dotyczących realizacji Festiwalu w Krakowie jak i opisujących współpracę międzynarodową 9 Europejskich Miast Kultury roku 2000.

Raport w sposób syntetyczny stara się podsumować ogrom spraw związanych z organizacją tego przedsięwzięcia. Nie ma jednakże charakteru leksykonu, będącego wyczerpującym źródłem informacji o Festiwalu. Taka historia Festiwalu *Kraków 2000* liczyłaby zapewne kilkaset stron.

Raport przygotowany został przez Biuro *Kraków 2000*, będące jedną z części struktury odpowiedzialnej za przygotowanie i realizację programu. Dlatego też w materiale tym do minimum ograniczono wszelkie komentarze. W raporcie podawane są przede wszystkim fakty; ewentualne wnioski i ocenę pozostawiamy Czytelnikowi.

Bogusław Sonik

Dyrektor Festiwalu *Kraków 2000*

Część I

I Historia tytułu Europejskiego Miasta Kultury¹

I.1 Założenia programu i procedury wyłaniania EMK

Pomysł stworzenia programu pod tą nazwą zrodził się w roku 1983. Jego autorką była grecka minister kultury Melina Mercouri. Według przedstawionego przez nią założenia projekt miał spowodować zwrócenie uwagi Unii Europejskiej i jej struktur, z dominującej wówczas ekonomii, w stronę szeroko rozumianej kultury.

Najważniejszym, pierwotnym celem programu było podkreślenie bogactwa kulturowego i wspólnego dziedzictwa Europy. Aby spełnić te założenia projekt EMK cechowała duża swoboda zarówno w kwestiach programowych jak i jeśli chodzi o warunki ubiegania się o tytuł. Ważne było jedynie, aby miasto piastujące tytuł w danym roku podkreślało uniwersalne, europejskie aspekty swojego dziedzictwa kulturowego, kontynuując jednocześnie współpracę z innymi miastami/państwami Unii.

W sferze realizacji pomysł był niezwykle prosty: zakładał wybranie każdego roku jednego europejskiego miasta i uhonorowanie go tytułem Europejskiego Miasta Kultury. W przeciągu kilkunastu lat realizacji programu zmieniał się natomiast sposób wyłaniania miasta pełniącego rolę EMK w danym roku. Zawsze o wyborze decydowała Rada Ministrów UE, jednakże w pierwszym okresie (1985-1996) co roku tytuł EMK „przynależał” innemu państwu członkowskiemu Unii Europejskiej, które samo wyznaczało podmiot realizujący program. Już w roku 1990 Rada Ministrów UE zdecydowała, że po roku 1996 kiedy miała się zakończyć pierwsza tura nominacji, przyjęta zostanie formuła „konkurencyjnej selekcji”. Zamiast cyklu desygnowania kolejnych państw dokonywano wyboru spośród aplikujących miast.

Od tej pory w programie miały szansę wziąć udział także państwa spoza Unii, starano się także zachować równowagę pomiędzy metropoliami i miastami prowincjonalnymi, a także różnymi strefami geograficznymi. Bez zmian pozostały natomiast podstawowe cele programu.

Kolejny etap nastąpił w roku 1995, kiedy to Parlament Europejski przyjął nową decyzję², zgodnie z którą rokrocznie - począwszy od roku 2005 - wybierane będzie miasto, które otrzyma tytuł „Europejskiej Stolicy Kultury”.

¹ Rozdział opracowany w oparciu o raport AECC. Autor: Gianna Lia Coliandro

Zachowane zostały podstawowe cele programu: podkreślanie dziedzictwa kulturowego miasta i jego miejsca w dziedzictwie kulturowym Europy. Ale przed starającymi się o tytuł postawiono także nowe zadania. W trakcie realizacji programu miasto uhonorowane tytułem winno:

- Podkreślać artystyczne trendy i style obecne w Europie
- Realizować projekty angażujące artystów z całej Europy
- Promować dialog między kulturami Europy
- Mobilizować jak największą liczbę obywateli własnego miasta i kraju, jak również z innych państw do udziału w realizowanym programie

Również w tym etapie inicjatywa jest otwarta dla krajów nie należących do Unii Europejskiej. Określono także stosunkowo skomplikowaną procedurę wyłaniania Europejskiej Stolicy Kultury, która ma wyglądać następująco:

- Cztery lata przed planowanym rozpoczęciem przedsięwzięcia, kolejne państwo członkowskie wyśle nominację (bądź nominacje) wraz z rekomendacją, do Parlamentu Europejskiego, Rady, Komisji i Komitetu Regionów. Nominacja musi zawierać projekt programu kulturalnego spełniającego opisane wyżej kryteria
- Komisja każdego roku utworzy podmiot dokonujący selekcji, który przedstawi raport na temat nominacji
- Po otrzymaniu rekomendacji od Komisji, sporządzonej w oparciu o raport podmiotu selekcyjnego, Rada wybierze Europejską Stolicę Kultury na dany rok

I.2 Finansowanie programu EMK do roku 2000

Bardzo istotne było, szczególnie w początkowym okresie realizacji programu, jego finansowanie ze źródeł publicznych. Początkowo wsparcie władz lokalnych sięgało 50%, a krajowych 40% kosztów. Z czasem rosnące zainteresowanie projektem pozwoliło na zwiększenie udziału sponsorów komercyjnych w finansowaniu programu Europejskie Miasto Kultury.

² Decyzja 1419/1999/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 25 maja 1999r. ustanawiająca działalność Wspólnoty dla przedsięwzięcia Europejskiej Stolicy Kultury na lata 2005 do 2019.

Dziennik Ustaw L 166, 01.07.1999.

I.2.1 Wsparcie Unii Europejskiej

Program EMK nie jest programem własnym Komisji Europejskiej, jednakże Generalny Dyrektoriat ds. Edukacji i Kultury (DG X) od początku wspierał finansowo to przedsięwzięcie. Zgodnie z danymi Komisji, od 1985 do 1995r., Europejskie Miasta Kultury i Europejskie Miesiące Kultury otrzymały wsparcie Wspólnoty na sumę **2.241.000 ECU**. W miarę upływu czasu rozpoczęto finansowanie EMK nie tylko z funduszy przeznaczonych na kulturę, ale także z takich dziedzin jak odnowa urbanistyczna, szkolenia i turystyka. Fakt ten, jak również wzrost popularności programu, spowodowały, że w ciągu następnych trzech lat (1996-1998) na finansowanie programu Unia przeznaczyła więcej (**2.420.000 ECU**) niż przez wcześniejsze 11 lat funkcjonowania projektu.

Jeśli chodzi o unijne środki przeznaczone na kulturę, w latach 1996-1998 projekty EMK finansowano w ramach programu Kalejdoskop, natomiast od roku 1999 – z funduszy programu Kultura 2000.

WSPARCIE UE w latach 1985-2000

ROK / EMK	KWOTA (w EURO)
1985 Ateny	108.000
1986 Florencja	136.000
1987 Amsterdam	137.000
1988 Berlin	200.000
1989 Paryż	120.000
1990 Glasgow	120.000
1991 Dublin	120.000
1992 Madryt	200.000
1993 Antwerpia	300.000
1994 Lizbona	400.000
1995 Luksemburg	400.000
1996 Kopenhaga	600.000
1997 Tesalonia	400.000
1998 Sztokholm	600.000
1999 Weimar	600.000
2000 9 Europejskich Miast Kultury	2.800.000

z czego	w roku 1997	220.000
	w roku 1998	250.000
	w roku 1999	350.000
	w roku 2000	1.980.000

Ponadto niektóre wspólne projekty Europejskich Miast Kultury roku 2000 otrzymały granty z programów UE na łączną kwotę 790.000 w roku 2000.

I.3 Sieć ECCM

W roku 1990 Ateny, Berlin Zachodni i Glasgow, pełniące wcześniej tytuł EMK, utworzyły *Sieć Europejskich Miast i Miesięcy Kultury* (ECCM). Podstawowym zadaniem stowarzyszenia jest wymiana informacji i utrzymywanie wzajemnych kontaktów.

Zadania sekretariatu Sieci pełnią kolejne miasta rotacyjnie. Spotkania generalne z reguły odbywają się w mieście aktualnie pełniącym rolę EMK.

I.4 Program Europejski Miesiąc Kultury

W maju 1990 r. Ministrowie Kultury Unii Europejskiej postanowili uruchomić nowy program pod nazwą Europejski Miesiąc Kultury. Był on efektem dużego zainteresowania ze strony państw Unii, ale także spoza niej. W założeniach program podobny był do EMK. Jednak przede wszystkim już wtedy umożliwiał udział państwom spoza Unii – w szczególności krajom Europy Środkowej i Wschodniej. Po raz pierwszy Europejski Miesiąc Kultury zorganizowano w 1992 roku w Krakowie.

I.4.1 Europejskie Miesiące Kultury (1992-1999)

Rok	EMK
1992	Kraków
1993	Graz
1994	Budapeszt
1995	Nikozja
1996	Petersburg
1997	Lublana
1998	Linz, La Valletta
1999	Płowdiw

II Europejskie Miasta Kultury roku 2000

II.1 Historia

Od roku 1985 tytułem Europejskiego Miasta Kultury honorowano corocznie tylko jedno miasto. Jednak ze względu na wagę jaką przywiązywano do przełomu tysiącleci zdecydowanie więcej miast niż zwykle aplikowało o przyznanie tego wyróżnienia. Pierwsze były – już w roku 1993 – Awinion (Francja), Bolonia (Włochy) i Praga (Czechy). W czerwcu 1995 dołączyły do nich Bergen (Norwegia), Bruksela (Belgia), Kraków (Polska), Helsinki (Finlandia), Reykiawik (Islandia) i Santiago de Compostela (Hiszpania).

Biorąc pod uwagę wyjątkowość roku 2000 piętnastu Ministrów Kultury Unii Europejskiej podjęło 20.11.1995 r. decyzję o przyznaniu tytułu wszystkim dziewięciu wyżej wymienionym miastom.

W komentarzu do decyzji Miasta [...] zostały poproszone o skoordynowanie programów i opracowanie wspólnej tematyki [wydarzeń]; w ten sposób będą one mogły współuczestniczyć w procesie organizacji Europejskiego Obszaru Kulturowego w roku 2000."

II.2 Deklaracja programowa dziewiątki

Inauguracyjne spotkanie Europejskich Miast Kultury roku 2000 odbyło się w Krakowie w dniach 16-17.02.1996r. Na spotkaniu w Helsinkach³, dziewiątka przyjęła *porozumienie o wspólnej polityce na rok 2000*.

Zgodnie z tym dokumentem miasta zobowiązały się do:

- Podejmowania wysiłków *na rzecz rozpowszechniania kultury każdego z miast i krajów wśród pozostałych sygnatariuszy, oraz wśród narodów europejskich i na całym świecie*
- Prowadzenia współpracy, *dzięki której obywatele będą w stanie poznać ludzi i kulturę pozostałych miast i która będzie kontynuowana po roku 2000*
- Wdrażania projektów o funkcjach kulturotwórczych, *w celu wywołania trwałych zmian strukturalnych oraz wywołania bodźców, które zainspirują mieszkańców i będą działać na rzecz demokracji obywatelskiej*. Procesy te miały zostać uruchomione z zamierzeniem przetrwania po roku 2000.

³ 04-07 września 1996, Spotkanie EMK 2000 w Helsinkach

Aby zrealizować te zamierzenia, Miasta postanowiły przyjąć wspólne logo, używać nazwy *Europejskie Miasta Kultury roku 2000* oraz powołać stowarzyszenie.

W tym samym dokumencie miasta uzgodniły, że przygotowując swoje programy na rok 2000 położą nacisk na projekty angażujące wszystkie 9 miast oraz takie, w których wezmą udział przynajmniej dwa miasta. Szczególne znaczenie miało też zostać nadane przedsięwzięciom adresowanym do dzieci i młodzieży.

II.3 Hasła programowe dziewięciu Europejskich Miast Kultury roku 2000

W celu realizacji zarówno sugestii Komisji Europejskiej jak i deklaracji zawartych we własnym dokumencie programowym Miasta uzgodniły, a następnie podzieliły między siebie hasła – tematy wokół których miały następnie budować swoje programy na rok 2000.

Oto tematy poszczególnych miast:

Awinion	Sztuka i kreatywność
Bergen	Sztuka, Praca i Wypoczynek
Bolonia	Kultura i Komunikacja
Bruksela	Miasto
Praga	Dziedzictwo kulturalne
Helsinki	Wiedza, Technologia i Przyszłość
Santiago de Compostela	Europa i Świat
Reykjavik	Kultura i Natura
Kraków	Myśl, Duchowość, Twórczość

II.4 Wspólne projekty EMK roku 2000

Efektom współpracy Dziewiątki stały się wspólne projekty programowe realizowane w roku 2000. W sumie zrealizowano 12 dużych i mniejszych wspólnych projektów AECC. Oto najważniejsze z nich.

II.4.1 Communication

Tematem wystawy jest historia, terażniejszość i przyszłość szeroko rozumianych technologii komunikacji (transmisji danych, głosu, obrazu). Jej celem – pokazanie roli jaką pełnią w naszym życiu. Autorzy projektu starają się umieścić technologie przekazywania informacji w szerokim kontekście kulturowym.

Takie spojrzenie jest konieczne nie tylko do zrozumienia terażniejszości, ale i głębokich zmian jakie nas czekają w przyszłości, a spowodowane są globalizacją, integracją (łączeniem różnych mediów np. telewizji i Internetu), oraz prywatyzacją technologii komunikacji.

Każdy z rekwizytów rekwizyty można było obejrzeć i wypróbować. Odwiedzający mógł osobiście przekonać się jak dane urządzenie funkcjonuje, jakie ma zastosowanie, jaka jest jego historia i przyszłość. Wystawę prezentowano we wszystkich EMK.

II.4.2 Voices of Europe

Głosy Europy zgromadziły w jednym chórze dziewięćdziesięciu młodych ludzi z dziewięciu Europejskich Miast Kultury 2000, po dziesięciu z każdego miasta. Do udziału w projekcie zaproszono także wybitnych dyrygentów chórów z każdego miasta. Każdy z nich wybrał kandydatów, repertuar (charakterystyczny dla swojego miasta) oraz przygotował młodych artystów do występów w chórze.

Pierwszy koncert odbył się w Reykiawiku, dalsza trasa wiodła przez pozostałe Europejskie Miasta Kultury 2000: Brukselę, Helsinki, Kraków, Awinion, Bolonię, Santiago de Compostela i Bergen. Dodatkowy występ zaplanowano w Tallinie, mieście Arvo Pärta; kompozytora jednego z utworów wykonywanych w czasie koncertów.

II.4.3 Codex Calixtinus

Jako międzynarodowy projekt Krakowa w ramach sieci AECC, Codex Calixtinus zajmował miejsce szczególne pośród wszystkich wydarzeń muzycznych Festiwalu Kraków 2000. Został wykonany w Bolonii, Helsinkach, Krakowie, Pradze, Santiago de Compostela oraz w Reykiawiku. Celem tego niezwykłego przedsięwzięcia było odtworzenie zaginionej tradycji śpiewu jako elementu wspólnego dziedzictwa całej Europy. Utwór wykonywali wspólnie soliści reprezentujący różne tradycje śpiewu oraz przygotowane specjalnie na tę okazję chóry.

Wykonanie Codex Calixtinus to nie tylko koncert muzyki liturgicznej. Projekt odwoływał się do najważniejszego duchowego pierwiastka kultury europejskiej drugiego tysiąclecia – do chrześcijaństwa, niosącego nie tylko wartości religijne, ale i kulturotwórcze, będącego niewyczerpanym źródłem wszelkiej inspiracji. Wspólne dla sześciu miast wykonanie liturgii Codex Calixtinus to także nawiązanie do wspólnej europejskiej tradycji wędrówki, pielgrzymki, która sprawiła, że średniowieczna Europa, posługująca się jednym językiem – łaciną – karmiła się również tymi samymi wartościami intelektualnymi i artystycznymi.

II.4.4 Dom Dziewięciu Miast

Projekt, przygotowany przez Brukselę 2000 we współpracy z Parlamentem Europejskim i pozostałymi ośmioma Europejskimi Miastami Kultury 2000 roku, uświetnił uroczyste otwarcie Brukseli 2000. Miał on podkreślić różnorodność i siłę młodych twórców na początku nowego tysiąclecia. Do udziału w wystawie zaproszono artystów reprezentujących dziewięć Europejskich Miast Kultury. Zadaniem każdego z nich było przygotowanie dzieła z reprezentowanej przez siebie dziedziny sztuki. Inspiracją dla twórców był Budynek *Spinelli* w Parlamencie Europejskim. 25 i 26 lutego 2000 roku odbyła się ogromna wystawa multimedialna w której znalazły się prace ze wszystkich dziedzin sztuki: instalacje wizualne, muzyka współczesna, video i *performance*.

Kraków reprezentowała **Maria Moroz**, autorka rzeźby *Glosarium - Ołtarz dla Komunikacji*, będący odniesieniem do zagadnienia interpretacji miejsca.

II.4.5 KIDE

Kide (Kryształ) – instalacja wykonana ze szkła symbolizuje połączenie między ludźmi i kulturami. „Kryształ” jest symbolem programu Helsinki Miasto Kultury i pozdrowieniem dla innych Miast Kultury, umożliwiającym połączenie wizualne pomiędzy nimi za pośrednictwem monitora umieszczonego przy samej rzeźbie. Kryształ przypominał kostkę lodu. Wykonano go z laminowanych i wzmocnionych elementów szklanych. Kide ustawiono w każdym z 9 EMK. Kolor i dźwięk każdego Kryształu był inny. W Krakowie rzeźba stała na Rynku Głównym. W grudniu 1999 kryształy powróciły do Helsinek i zostały zestawione w 18 metrowy tunel światła na Senate Square.

II.4.6 FIND

Find – Finnish Design 2000 (Fińskie Wzornictwo 2000) było wystawą przygotowaną przez Helsinki i pokazaną we wszystkich Europejskich Miastach Kultury. Find to tzw. wystawa klonowana tj. pokazywana jednocześnie w wielu miejscach. Na ekspozycji zaprezentowano najnowocześniejsze fińskie wyroby przemysłowe: meble, tekstylia, wytwory sztuki, rzemiosła i wzornictwa. Są to produkty fińskich firm, głównie małych i średnich. Ponad 30 przedsiębiorstw biorących udział w tym przedsięwzięciu zaprosiło najlepszych projektantów do opracowania zmodernizowanych wersji wzorów produkowanych przez nie przedmiotów – specjalnie na potrzeby wystawy. Z założenia na wystawie pokazywano obiekty przeznaczone wyłącznie do masowej produkcji. Krakowską wystawę zaprezentowano w Centrum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha.

II.4.7 Wybrzeża i szlaki wodne (Coast & Waterways)

Rzeki i morza to ogólnie dostępne arterie komunikacyjne. Życie wokół tych szlaków transportowych wzbudzało ciekawość świata, a także zmuszało do wytworzenia sztuki komunikacji z innymi kulturami, co z kolei owocowało przenikaniem się kultur.

Projekt Coast & Waterways miał na celu podkreślenie przenikania się kultur wywołane przez bliskość tych arterii. Działania artystyczne i kulturowe ukazane zostały jako szlaki i węzły komunikacyjne.

II.4.8 CAFÉ9.NET

Café9 to wspólny projekt EMK ukierunkowany na sztukę i nowe media. Przedsięwzięcie pod postacią kawiarni elektronicznej miało stworzyć platformę umożliwiającą wymianę informacji o wszelkiego projektach powstających w dziewięciu Europejskich Miastach Kultury 2000. Punktem wyjścia dla tego przedsięwzięcia była europejska, intelektualna i społeczna kultura kawiarni, szeroko zakorzeniona pośród młodych ludzi na całym świecie.

Od września do października 2000 Café9 powstały w Europejskich Miastach Kultury oferując stale otwarte „okna na kawiarnie” w pozostałych miastach dla szerokiego grona użytkowników: młodych surferów internetowych, artystów internetowych i początkujących użytkowników nieobytych z nowym medium.

II.4.9 Oblicza Ziemi

Na wystawie tej pokazano różne „twarze” naszej planety i jej rzeczywistość geograficzną w różnych, szczególnie interesujących ekologicznie lub kulturalnie strefach i krajach.

Oblicza Ziemi zostały ukazane przez historyczne i współczesne prezentacje kartograficzne. Te ostatnie otrzymano dzięki technologiom multimedialnym (zdjęcia satelitarne, systemy komputerowe, etc.) oraz elementom artystycznym (obrazy, zdjęcia, etc.) Składniki te pozwalają porównać fizyczny obraz Ziemi z jego ludzką interpretacją, jak również odkryć zmiany spowodowane przez człowieka lub samą naturę.

II.5 Struktury organizacyjne 9 miast

II.5.1 Awinion

STATUS PRAWNY

Przygotowaniem i realizacją programu zajmowała się powołana w roku 1998 *Misja Awinion 2000*. *Misja* działała w ramach struktur urzędu miejskiego, dlatego wszystkie decyzje administracyjne powierzono władzom miasta. W kwestiach programowych *Misja* podlegała bezpośrednio Prezydentowi Miasta.

II.5.2 Bergen

STATUS PRAWNY

Kulturby Bergen 2000 to fundacja zarejestrowana w Centralnym Norweskim Rejestrze Fundacji i Spółek z Ograniczoną Odpowiedzialnością. Jednym z organów założycielskich fundacji był Urząd Miasta Bergen. *Kulturby Bergen 2000* posiadało również około 80 innych współzałożycieli.

Rada Dyrektorów składała się z przedstawicieli: administracji lokalnej, administracji regionalnej, sektora prywatnego i Rady Turystyki w Bergen, przedstawicieli nominowanych przez członków fundacji (z organizacji kulturalnych i o charakterze masowym), przedstawiciela mianowanego przez dyrektorów instytucji kulturalnych w Bergen, szefa artystycznego komitetu doradczego (członek bez

prawa głosu w Radzie).

Ponadto funkcjonował artystyczny komitet doradczy, w którym:

- 2 członków wyznaczali dyrektorzy instytucji kulturalnych w Bergen
- 2 członków wyznaczał komitet artystów niezależnych w Bergen ("Kunsternes Veiplan")
- 1 członka wyznaczano w imieniu organizacji masowych w Bergen

BIURO

Biuro Bergen 2000 posiadało spory zakres odpowiedzialności w tworzeniu programu artystycznego i jego promocji. Zostały powołane specjalistyczne zespoły ds. artystyczno-programowych. Dyrektorem Artystycznym Bergen 2000 był Terje Gloppen.

II.5.3 Bolonia

STATUS PRAWNY

Komitet Bolonia 2000 (*Il Comitato Bolonia 2000*) podlegał przepisom prawa cywilnego i miał status firmy prywatnej. Bolonia 2000 podlegała bezpośredniemu nadzorowi Komisji Przewodniej, która składała się z przedstawicieli: Urzędu Miasta Bolonii, Prowincji Bolonia, Regionu Emilia-Romania, Uniwersytetu Bolońskiego, Izby Handlowej, Rządu (Ministerstwo Kultury). Komisja Przewodnia miała szeroki zakres uprawnień i podejmowała decyzje w sprawach dotyczących finansowania, programu wydarzeń, oraz organizacji festiwalu Bolonia 2000. W 1998 Powołano również specjalną grupę doradczą, która wspomagała radą Biuro Bolonia 2000:

BIURO

Biuro liczyło 45 osób mianowanych przez Komisję Przewodnią. Personel stanowili pracownicy pełnoetatowi, zatrudnieni w niepełnym wymiarze czasu, pracownicy działający na zlecenie oraz studenci. Sprawy planowania, administracji programowej, *public relations* oraz sponsoringu znajdowały się w gestii Biura, które miało obowiązek ściśle współpracować z Komisją Przewodnią oraz Wydziałem Kultury Urzędu Miasta.

II.5.4 Bruksela

STATUS PRAWNY

Za realizację Festiwalu *Bruksela 2000* odpowiedzialne było stowarzyszenie non-profit ze Zgromadzeniem Generalnym i Zarządem. Zarząd składał się z oficjalnych przedstawicieli każdej z belgijskich władz narodowych, regionalnych, lokalnych i samorządowych. Członkami Zarządu byli m.in.

- Burmistrz Miasta Brukseli (Prezes Zarządu)
- 2 inni członkowie – przedstawiciele administracji miasta
- 3 członkowie flamandzkiej wspólnoty etnicznej
- 3 członkowie francuskiej wspólnoty etnicznej
- 2 członkowie niemieckiej wspólnoty etnicznej
- 1 członek Komisji Wspólnoty Flamandzkiej Regionu Stołecznego Bruksela
- 2 członkowie Komisji Wspólnoty Francuskiej Regionu Stołecznego Bruksela
- 2 członkowie z Regionu Stołecznego Bruksela
- 2 członkowie władz federalnych

Poza tym, członkami Zarządu było również 9 oficjalnych obserwatorów (m.in. 6 przedstawicieli sektora prywatnego, 1 przedstawiciel Fundacji Króla Baudouina, Intendent (Dyrektor Artystyczny), oraz Dyrektor Biura Bruksela 2000). Łącznie w Zarządzie zasiadało 27 osób.

BIURO

Personel Biura *Bruksela 2000* stanowili pracownicy pełnoetatowi, zatrudnieni w niepełnym wymiarze czasu, pracownicy działający na zlecenie, pracownicy oddelegowani z innych organizacji oraz studenci. Niektórzy pracownicy byli bezpośrednio zaangażowani w sprawy całego Biura, podczas gdy inni koncentrowali się głównie na zarządzaniu poszczególnymi projektami, włączając w to centrum informacyjne Bruksela 2000. Stały personel Biura liczył około 30 osób, pracujących w wydziałach: zarządzania, finansów i administracji, koordynacji artystycznej, kontaktów zagranicznych i sponsoringu.

II.5.5 Helsinki

STATUS PRAWNY

Podmiotem odpowiedzialnym za przygotowanie i realizację Festiwalu była fundacja powołana przez Radę Miasta Helsinki. Partnerami były inne miasta oraz państwo. Ciałem nadzorującym prace fundacji była 15-osobowa Rada Dyrektorów, składająca się z Przewodniczącego oraz z:

- 2 członków mianowanych przez Izbę Handlową
- 6 członków wybieranych przez Zarząd Miasta
- 1 członka mianowanego przez Ministerstwo Edukacji
- 1 członka mianowanego przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu
- 1 członka mianowanego przez Ministerstwo Finansów
- 1 członka mianowanego przez Miasto Espoo
- 1 członka mianowanego przez Miasto Vantaa
- 1 członka mianowanego przez Uniwersytet Helsiński

Nie działały żadne dodatkowe komisje.

BIURO

Fundacja zatrudniała około 40 osób. Personel Biura Helsinki 2000 był zatrudniony w wydziałach: administracji (finansów), kontaktów zagranicznych (informacja, marketing, sponsoring) oraz zarządzania programem, w ramach którego działało pięć zespołów programowych).

II.5.6 Praga

STATUS PRAWNY

Praha 2000 była niezależnym stowarzyszeniem użyteczności publicznej. Organem założycielskim było biuro Zgromadzenia Miejskiego. Zarząd *stowarzyszenia* składał się z następujących członków:

- Wiceminister Kultury
- Przewodniczący Parlamentarnej Komisji Kultury
- Przewodniczący Międzynarodowej Komisji Senackiej
- Biskup katolicki
- Artyści
- Przedstawiciele sektora prywatnego

Ponadto funkcjonował *Komitet selekcyjny* oraz 8 *Rad Artystycznych*, które zajmowały się: teatrem, operą i tańcem, muzyką, kinem, literaturą, wystawami, architekturą, muzeami oraz dziedzictwem kulturowym.

BIURO

Personel stanowili pracownicy pełnoetatowi, zatrudnieni w niepełnym wymiarze czasu oraz pracownicy działający na zlecenie. Niektórzy pracownicy byli bezpośrednio zaangażowani w sprawy Biura Praha 2000, inni przede wszystkim zarządzali poszczególnymi projektami. Trzon zespołu to 16 osób zatrudnionych na stałe w roku 1999 i 24 osoby w roku 2000. Personel pracował w wydziałach: zarządzania, finansów i administracji, koordynacji artystycznej, kontaktów zagranicznych i sponsoringu.

II.5.7 Reykiawik

STATUS PRAWNY

Reykiawik 2000 to niezależne biuro ustanowione przez Radę Miasta Reykiawik. Organem zarządzającym Biurem była 7-osobowa Rada Dyrektorów:

- 1 Przewodniczący Rady, mianowany przez Radę Miasta: Rektor Uniwersytetu Islandzkiego
- 2 członków przedstawicieli Rady Miasta
- 1 członek przedstawiciel Ministerstwa Kultury i Edukacji
- 1 członek przedstawiciel Ministerstwa Spraw Zagranicznych
- 1 członek przedstawiciel Stowarzyszenia Artystów Islandzkich

Oprócz tego funkcjonowały: Komitet ds. finansów i sponsoringu, Komitet programowy oraz Rada Honorowa.

Komitet ds. finansów i sponsoringu składał się z 6 osób, przede wszystkim związanych z sektorem prywatnym:

- Przewodniczący: Prezes holdingu
- 1 członek (Przewodniczący Rady Reykiawik 2000)
- 2 członków (dyrektorzy banków)
- 1 członek wybrany spośród członków Rady Reykiawik 2000 (dyrektor przedsiębiorstwa chłodniczego)
- 1 członek (dyrektor firmy produkującej napoje chłodzące)

Komitet Programowy to:

- przedstawiciela Związku Artystów
- dwóch przedstawicieli Rady Miasta

W skład Rady Honorowej wchodził:

Prezes: Burmistrz Reykiawiku; Premier Islandii; były Prezydent Islandii; Minister Kultury i Edukacji; muzycy; plastycy; tancerze baletu.

II.5.8 Santiago de Compostela

STATUS PRAWNY

Compostela 2000 było częścią publicznego Konsorcjum Miasta Santiago, w którym działały trzy poziomy administracyjne: rząd krajowy, samorząd, gmina.

Prezesem Konsorcjum był Burmistrz Santiago. Ponadto w jego skład wchodził:

- przedstawiciele Ministerstw: Gospodarki, Edukacji i Kultury
- przedstawiciele Zespołu Doradczego ds. Kultury Samorządu Galicji;
- oddelegowany Doradca ds. projektu Compostela 2000.

Organem zarządzającym był Komitet Wykonawczy (składający się z Burmistrza Miasta (lub jego przedstawiciela) oraz Doradcy ds. Kultury Samorządu Galicji (lub jego przedstawiciela).

BIURO

Zespół Biura był odpowiedzialny za koordynację wydarzeń roku 2000. Inaczej niż w innych miastach, zastępca Prezydenta ds. Kultury, Teresa Garcia Sabell, była bardzo mocno i bezpośrednio zaangażowana w proces doboru projektów oraz w całość koncepcji programu kulturalnego.

Promocja i kontakty zagraniczne w ramach Europejskiego Miasta Kultury 2000 podlegały bezpośredniej kontroli Miejskiego biura promocji i kontraktów zagranicznych Miasta Santiago de Compostela.

II.6 Stowarzyszenie Europejskich Miast Kultury Roku 2000

II.6.1 Status prawny i cele Stowarzyszenia

Decyzja o założeniu Stowarzyszenia zapadła już w czasie pierwszego spotkania przedstawicieli EMK w Krakowie w lutym 1996r. W lipcu zdecydowano o osobowości prawnej stowarzyszenia.⁴ Stowarzyszenie Europejskich Miast Kultury roku 2000 (AECC) zostało zarejestrowane w oparciu o prawo belgijskie. Siedziba znajdowała się w Brukseli. Stowarzyszenie miało przede wszystkim pomagać miastom w realizacji celów zarówno sugerowanych przez Komisję Europejską jak i określonych w dokumencie programowym Europejskich Miast Kultury roku 2000. Głównym celem AECC było *promowanie, organizacja i wdrażanie wspólnych przedsięwzięć, jak również projektów, które członkowie będą realizować w ramach swoich kompetencji jako Europejskie Miasta Kultury Roku 2000 [oraz] jak najlepsze i najszerze propagowanie tych projektów i przedsięwzięć*.(art.3 Statutu AECC).

II.6.2 Zarząd AECC i Sekretariat

Członkami Zarządu byli prezydenci i wiceprezydenci 9 miast, z wyjątkiem Bolonii, Helsinek i Krakowa, gdzie miasta reprezentowali Dyrektorzy Biur EMK2000 (Helsinki i Kraków) oraz Dyrektor miejskiego Wydziału Kultury (Bologna). Zarząd AECC posiadał większość uprawnień administracyjnych, za wyjątkiem zastrzeżonych dla Zgromadzenia Generalnego.

Funkcje przewodnie w Stowarzyszeniu pełnione były kadencyjnie. Poszczególni członkowie obejmowali przewodnictwo co cztery miesiące.

⁴ 08-09 lipca 1996, Spotkanie EMK 2000 w Awinionie

Kadencje przewodnictwa AECC

Okres	Sekretarz	Prezes	Skarbnik
IX-XII 1997	Bergen	Awinion	Reykjavik
I-IV 1998	Kraków	Bergen	Awinion
V-VIII 1998	Santiago	Kraków	Bergen
IX-XII 1998	Bruksela	Santiago	Kraków
I-IV 1999	Praga	Bruksela	Santiago
V-VIII 1999	Helsinki	Praga	Bruksela
IX-XII 1999	Bolonia	Helsinki	Praga
I-IV 2000	Reykjavik	Bolonia	Helsinki
V-VIII 2000	Awinion	Reykjavik	Bolonia
IX-XII 2000	Bruksela	Awinion	Reykjavik

Sekretariat z jednej strony stanowił łącznik we współpracy miast pomiędzy sobą, z drugiej pośredniczył w kontaktach miast z instytucjami zewnętrznymi, w szczególności z Komisją Europejską.

Podstawowe zadania sekretariatu to:

- Zarządzanie biurem
- Organizacja spotkań AECC
- lobbing w UE
- składanie wniosków o fundusze do UE
- nadzór nad projektami wspólnymi AECC
- Wzajemne kontakty w obrębie AECC

II.7 Budżety 9 Europejskich Miast Kultury

Poniższa tabela przedstawia budżety Europejskich Miast Kultury roku 2000. Porównując program poszczególnych miast nie można pominąć także tego elementu: wysokości budżetu jakim dysponowało każde z nich. Tymczasem, jak wynika z poniższego zestawienia, na realizację programu roku 2000 Kraków miał najmniej środków.

Miasto	Populacja	Budżet ogółem (EURO)
Awinion	88 000	21.084.068
Bergen	220.000	13.536.600
Bolonia	400.000	33.801.245
Bruksela	1.000.000	30.325.000
Helsinki	500.000	58.000.000
Kraków	750.000	5.697.519*
Praga	1.250.000	18.800.000
Reykjavik	150.000	7.900.000
Santiago de Compostela	130.000	34.863.094

*Łączny budżet w latach 1996-2000 wynosił 12.772.936 Euro.

Część II

III Starania Krakowa o przyznanie tytułu

Już w marcu 1995r. Rada Miasta Krakowa ogłosiła rok 2000 Rokiem Festiwalu Kultury Europejskiej *Kraków 2000*⁵. Festiwal *Kraków 2000* prawdopodobnie odbyłby się więc bez względu na decyzję ministrów kultury.

W dokumencie tym Rada zobowiązała Zarząd Miasta do opracowania strategii przygotowań do Festiwalu i utworzenia stałego Biura Festiwalowego poza strukturą Urzędu Miasta Krakowa. Jednocześnie Rada upoważniła i zobowiązała Zarząd Miasta Krakowa do podjęcia wszelkich niezbędnych działań na forum krajowym i międzynarodowym dla uzyskania przez Kraków tytułu Europejskiej Stolicy Kultury.

Działania te okazały się skuteczne. Na podstawie wniosku złożonego przez Ministra Kultury RP, działającego z upoważnienia Rządu oraz Parlamentu RP, Kraków otrzymał tytuł Europejskiego Miasta Kultury roku 2000. Rozpoczął się wyjątkowy w skali miasta i kraju pięcioletni program.

⁵ Uchwała Rady Miasta Nr XIV/153/95 z 15.03.1995r. w sprawie organizacji Festiwalu Kraków 2000 i ubiegania się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury

IV Struktura instytucjonalna Festiwalu *Kraków 2000*

IV.1 Koncepcja organizacji Festiwalu

Rada Miasta w swojej uchwale zaprojektowała Festiwal *Kraków 2000* jako przedsięwzięcie pięcioletnie, realizowane w kolejnych edycjach od roku 1996r. Był to ewenement; żadne z EMK roku 2000 nie realizowało swojego programu dłużej niż rok. Rozwiązanie takie pozwoliło z jednej strony na lepsze przygotowanie do realizacji, stworzenie odpowiednich mechanizmów i zdobycie doświadczenia. Z drugiej strony jednakże na realizatorach ciążył podwójny obowiązek: realizacji kolejnej edycji przedsięwzięcia i równoczesnego budowania programu na rok 2000.

IV.1.1 Pierwsza koncepcja

Przygotowanie i realizacja tak ogromnego projektu jak *Kraków 2000* wymagała stworzenia szerokiej struktury umożliwiającej realizację zaplanowanych celów. I tak zgodnie z pierwotnym założeniem przygotowanie programu na lata 1996-1998 powierzono Twórcom - patronom poszczególnych lat. O kształcie programu w roku 1999 i 2000 decydowała Rada Programowa.

Komitet Honorowy, poprzez uczestnictwo w nim najważniejszych osobistości nadawał rangę całemu przedsięwzięciu. Komitet Organizacyjny natomiast miał przyjmować informacje i zatwierdzać strukturę organizacyjną całego programu oraz przyjmować wieloletnie i roczne programy rzeczowo-finansowe. Realizować program Festiwalu miało Biuro Festiwalowe prowadzone przez instytucję niezależną prawnie od Urzędu Miasta Krakowa, działającą na podstawie umowy z Gminą.

IV.1.2 Druga koncepcja

Niepowodzenia we wprowadzeniu pierwotnej koncepcji programowania i realizacji festiwalu spowodowały – przy pozostawieniu wszystkich istniejących w strukturze podmiotów - przesunięcie akcentów oraz doprecyzowanie ich kompetencji. W kwietniu 1997r. Zarząd Miasta Krakowa podjął w tej sprawie uchwałę⁶.

⁶ Uchwała nr 319/97 Zarządu Miast Krakowa z dnia 5 kwietnia 1997r w sprawie zasad tworzenia programu Festiwalu *Kraków 2000*, powoływania i funkcjonowania w ramach Festiwalu *Kraków 2000*: Komitetu Honorowego, Komitetu *Kraków 2000* i Rady Programowej Festiwalu *Kraków 2000* oraz ich wzajemnych relacji z Biurem Festiwalowym *Kraków 2000*.

Dokument ten nie zmieniał zadań Komitetu Honorowego oraz Komitetu Organizacyjnego (teraz Komitetu *Kraków 2000*). W myśl uchwały Rada Programowa była ciałem opiniodawczym oceniającym wartość zgłaszanych projektów. Poszczególni członkowie Rady mogli zgłaszać projekty, podobnie jak Biuro Festiwalowe, które zainicjowało powstanie takich przedsięwzięć jak *Aksamitna kurtyna*, *Misteria*, *inicjacje*, *Siedem Tradycji*. Dyrektor Biura Festiwalowego, będący Dyrektorem Festiwalu był odpowiedzialny za przygotowanie kolejnych edycji programu Festiwalu i za jego realizację.

Głos decydujący miał Zarząd Miasta Krakowa, który - po opinii Komisji Kultury oraz Komisji Promocji Rady Miasta Krakowa – zatwierdzał corocznie plan rzeczowo – finansowy Biura. Ten wzmocniony mechanizm kontrolny był efektem nieudanej współpracy z Fundacją Kultury (która w roku 1996 prowadziła Biuro Festiwalowe) i pojawiających się w związku z tym zarzutów przedstawicieli Rady Miasta Krakowa.

IV.2 Programowanie i wspieranie festiwalu

IV.2.1 Rada Programowa

Pierwsza Rada Programowa powstała na mocy zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 16 maja 1995 roku. Tworzyło ją 18 osób - znanych twórców oraz animatorów kultury z całej Polski (m.in. Elżbieta Penderecka, Andrzej Wajda,). Rada, zgodnie z pierwotnymi założeniami, miała pełnić rolę aktywną: przede wszystkim tworzyć program na rok 1999 i 2000. W lipcu 1996 roku dokonano zmian w jej składzie, a wcześniej (maj 1996r.) w celu usprawnienia prac Rady wyłonione zostało siedmioosobowe Prezydium. Kolejna zmiana w składzie Rady nastąpiła 1 kwietnia 1998r., kiedy powołano nową Radę Programową. Przez cały okres funkcję Przewodniczącej Rady Programowej pełniła Elżbieta Penderecka.

IV.2.2 Komitet Honorowy

KOMITET HONOROWY

W celu nadania Festiwalowi *Kraków 2000* wysokiej rangi, Prezydent Miasta Krakowa powołał Komitet Honorowy, do którego zaprosił osobistości życia politycznego i społecznego kraju. Członkowie Komitetu Honorowego wspierali swym autorytetem całość Programu *Kraków 2000*. Zaproszenie Prezydenta Miasta przyjęli m.in. Prezydent Państwa, Premier, marszałkowie Sejmu i Senatu.

IV.3 Struktura wykonawcza

IV.3.1 Rok 1996 - umowa z Fundacją Kultury

Struktury wykonawcze Europejskich Miast Kultury budowane są według dwóch schematów. Zgodnie z jednym instytucja realizująca projekt posiada niezależność prawną w stosunku do władz miasta, regionu, państwa. Funkcje nadzorujące i kontrolne sprawowane są poprzez przedstawicieli władz, zasiadających w ciałach statutowych tych podmiotów. W drugim wariantcie, biuro festiwalowe tworzone jest jako jednostka podległa bezpośrednio władzom miasta.

W Krakowie w ciągu pięciu lat realizacji programu funkcjonowały obydwa modele. Pierwotnie zakładano, że Biuro Festiwalowe prowadzić będzie instytucja zewnętrzna. Ze względu na przepisy prawa polskiego ówczesne władze miasta uznały, że najlepiej będzie powierzyć prowadzenie Biura fundacji. Po konkursie ofert zdecydowano o wyborze Fundacji Kultury z Warszawy. Na mocy podpisanej umowy⁷ zadaniem Fundacji Kultury było prowadzenie Biura Festiwalowego oraz Centrum Informacji Kulturalnej. Zgodnie z tym dokumentem Fundacja miała otrzymywać określoną kwotę na realizację Festiwalu, jej zadaniem było znalezienie brakujących pieniędzy.

Model ten nie zdał egzaminu, dlatego już jesienią 1996 roku prezydent Miasta Krakowa wypowiedział władzom Fundacji Kultury umowę i rozpoczęto budowanie nowej struktury wykonawczej festiwalu. 6 listopada 1996r. Prezydent Miasta powołał Bogusława Sonika na stanowisko pełnomocnika ds. realizacji Festiwalu *Kraków 2000*. Następnie na mocy uchwały Rady

⁷ Porozumienie zawarte 25 stycznia 1996r. pomiędzy Gminą Miasta Krakowa a Fundacją Kultury.

Miasta Krakowa⁸ powołano Biuro Festiwalowe *Kraków 2000*, jako gminną instytucję kultury, której dyrektorem został Bogusław Sonik.

IV.3.2 Biuro Festiwalowe *Kraków 2000* – gminna instytucja kultury

W strukturze Biura funkcjonowały następujące działy: Programowy, Realizacji, Promocji, Finansowy, a także Centrum Informacji Kulturalnej. Biurem kieruje Dyrektor Festiwalu *Kraków 2000*, mianowany przez Zarząd Miasta Krakowa.

Podstawowe zadania Biura, związane z realizacją Festiwalu to:

- przygotowywanie projektu programu Festiwalu *Kraków 2000*
- organizacja kolejnych edycji Festiwalu
- promocja krakowskich wydarzeń artystycznych i kulturalnych
- powierzanie na zasadzie umowy realizacji projektów kulturalnych niezależnym producentom
- samodzielna realizacja wybranych przedsięwzięć
- prowadzenie badania opinii publicznej w dziedzinie odbioru festiwalu
- tworzenie i doskonalenie oprawy estetycznej festiwalu

IV.4 Finansowanie przedsięwzięć festiwalowych

Środki finansowe na realizację Festiwalu od początku pozyskiwano z następujących źródeł:

- budżet Gminy Kraków
- budżet Państwa
- środki Unii Europejskiej
- środki prywatnych i publicznych sponsorów
- środki pozyskane w wyniku sprzedaży (wpływy z biletów, dochody z udzielonych licencji na używanie logo, wydawnictwa)

⁸ Uchwała nr LXIX/681/97 Rady Miasta Krakowa z dnia 15 stycznia 1997r.

IV.4.1 Uzyskane finansowanie w latach 1996-2000

budżet festiwalu Kraków 2000 w latach 1996-2000 w złotych				
Rok	budżet gminy	budżet państwa	sponsorzy, wpływy własne	łącznie budżet Festiwalu w danym roku
1996	1 970 000 zł	900 000 zł	163 000 zł	3 033 000 zł
1997	2 603 728 zł	1 120 000 zł	238 386 zł	3 962 114 zł
1998	2 965 500 zł	3 260 000 zł	1 792 783 zł	8 018 283 zł
1999	3 386 000 zł	7 000 000 zł	1 733 879 zł	12 119 879 zł
2000	5 471 400 zł	12 000 000 zł	4 148 694 zł	21 620 094 zł
łącznie udział poszczególnych podmiotów w ciągu pięciu lat				
	budżet gminy	budżet państwa	sponsorzy, wpływy własne	łącznie budżet Festiwalu w ciągu pięciu lat
	16 396 628 zł	24 280 000 zł	8 076 742 zł	48 753 370 zł

Przedstawiona struktura finansowania festiwalu krakowskiego jest zgodna z doświadczeniami innych Europejskich Miast Kultury, gdzie większość środków pochodziła z funduszy publicznych. Środki pozyskane od sponsorów komercyjnych pokrywały zazwyczaj kilkanaście procent budżetu. Różnił natomiast Kraków od tych miast brak jakichkolwiek wcześniejszych gwarancji finansowych ze strony budżetu miasta czy – przede wszystkim - państwa. Dlatego wysokość środków na realizację programu organizatorzy poznawali dopiero po uchwaleniu budżetu państwa lub miasta na dany rok.

Problem ten dotyczył wszystkich pięciu lat realizacji programu, ale oczywiście największe utrudnienia sprawił przy pracach nad edycją roku 2000. Była to sytuacja w bardzo poważny sposób utrudniająca planowanie programu. O ile władze miasta uznawały priorytet Festiwalu i na miarę możliwości budżetu rokrocznie wspierały program, o tyle wysokość środków z budżetu państwa zawsze pozostawała wielką niewiadomą. Im bliżej roku 2000 tym procentowy udział budżetu centralnego był większy, a więc i problem narastał. Często środki z budżetu państwa zdobywane były w ostatniej chwili i dzięki życzliwości i osobistemu zaangażowaniu polityków ziemi krakowskiej.

Biuro Festiwalowe *Kraków 2000* oraz władze miasta i województwa podejmowały od 1995 roku starania o formalne zapewnienie Festiwalowi stabilności finansowej. Między innymi, aby uzyskać gwarancje finansowego wsparcia, Wojewoda Krakowski i Prezydent Miasta Krakowa wspólnie wystąpili do Premiera Rządu RP o nadanie projektowi *Kraków 2000* rangi strategicznego projektu Rzeczypospolitej Polskiej. Działania te poparła Sejmowa Komisja Kultury i Środków Przekazu postulując także przyznanie Festiwalowi *Kraków 2000* promesy budżetowej na rok 2000. Pozwoliłaby ona przygotować odpowiednio wcześniej program oraz podpisać umowy ze współorganizatorami. Stanowisko to przedstawiono w Dezyderacie do Rządu RP na posiedzeniu Sejmowej Komisji Kultury w dniu 22 września 1998 r. Niestety Festiwal nigdy nie doczekał się takiej długoterminowej gwarancji. W efekcie wysokość środków z budżetu centralnego na rok 1999 Biuro *Kraków 2000* poznało w lutym tego roku, a na rok 2000 w marcu czyli niemal trzy miesiące po rozpoczęciu realizacji programu!

IV.5 Infrastruktura kulturalna a realizacja Festiwalu *Kraków 2000*

Otrzymanie tytułu Europejskiego Miasta Kultury stanowiło okazję do poprawy infrastruktury kulturalnej Krakowa. Chodziło nie tylko o renowację publicznych budynków, pomników, parków i ogrodów lecz przede wszystkim o zbudowanie podstawowego zaplecza dla widowisk i koncertów, planowanych na rok 2000. Kraków jest bowiem jedynym dużym miastem w Polsce nie mającym żadnej dużej sali koncertowej. Filharmonia krakowska może pomieścić 817 słuchaczy, a największy teatr w mieście i siedziba opery zarazem -Teatr im. J. Słowackiego – posiada zaledwie ok. 500 miejsc.

IV.5.1 Sala koncertowa

Początkowo zakładano, że uda się wybudować dużą salę koncertową na ok. 2000 miejsc. Projekt ów miał zostać zrealizowany jako część Teatru Muzycznego, którego budowa planowana jest w Krakowie od kilkadziesiąt lat. W umowie podpisanej pomiędzy Wojewodą Krakowskim a Prezydentem Miasta Krakowa w 1997 roku powołano specjalny zespół do kontaktów roboczych z rządem w sprawie tej inwestycji, a Wojewoda i Prezydent zobowiązali się do wspólnego występowania do budżetu państwa o finansowanie tego projektu. Ponieważ zadanie to nie znalazło się w budżecie państwa Teatr Muzyczny do dzisiaj nie został zrealizowany.

IV.5.2 Hala wielofunkcyjna

Alternatywą dla tego projektu miała stać się hala wielofunkcyjna o lekkiej konstrukcji, o czasie budowy nie przekraczającym 6 miesięcy. Miała ona najpierw służyć głównej edycji Festiwalu w roku 2000, a później być miejscem imprez: sportowych, spektakli, kongresów, targów i wystaw. Projekt również nie został zrealizowany.

Wobec braku środków na poważne inwestycje w infrastrukturę udało się zrealizować jedynie niskonakładowe zadania poprawiające istniejący stan rzeczy. Jednym z nich był remont siedziby Centrum Informacji Kulturalnej, tak aby mogło ono w sposób właściwy spełniać swoje zadania w roku 2000.

V Struktura ideowa Festiwalu *Kraków 2000*

V.1 Dlaczego Kraków?

W deklaracji towarzyszącej decyzji o realizacji idei Europejskiego Miasta Kultury ministrowie zapisali, że projekt ten *powinien ukazywać kulturę, w której historyczne dziedzictwo i współczesny rozwój wynikają w równym stopniu z uznawania wspólnych wartości, jak i z bogactwa różnorodności*. Program powinien ponadto *ukazywać europejskiej publiczności specyficzność kulturową miasta, regionu i państwa*.

Nie ulega wątpliwości, że spośród miast Polski Kraków najbardziej spełniał założenia programu określone we wstępnej deklaracji. To właśnie tutaj koncentruje się kulturalna historia Polski i tu przez wieki przecinały się szlaki kultur, handlu, myśli, religii i narodów naszej części Europy, a także ścierały się wpływy Wschodu i Zachodu. Mimo burzliwych dziejów Kraków potrafił utrzymać swoje metropolitalne znaczenie do dziś.

Dla Krakowa i całej Polski festiwal był najlepszą okazją do zaprezentowania międzynarodowej publiczności wyjątkowego miejsca jakie to miasto zajmuje w świadomości Polaków i do potwierdzenia, że ta wyjątkowość wychodzi daleko poza granice naszego kraju. Kraków mógł ukazać wszystkie swoje atuty: miasta o zakorzenionej tradycji i pełnego twórczego fermentu; Miasta - zabytku i metropolii o ogromnym potencjale twórczym; Miasta artystów, uczonych i studentów.

V.2 Cele Programu *Kraków 2000*

Zasadnicze cele jakie stawiali przed sobą twórcy projektu, to:

1. Prezentacja dziedzictwa historycznego i twórczości najnowszej.
2. Przedstawienie Krakowa jako miejsca spotkania kultury Zachodu i Wschodu.
3. Doprowadzenie do powstania w Krakowie nowych, trwałych instytucji i przedsięwzięć kulturalnych o wysokiej, międzynarodowej randze oraz zdynamizowanie istniejących instytucji kultury.
4. Włączenie do życia kulturalnego jak najszerszego kręgu odbiorców, także tych, którzy zwykle pozostają na uboczu.
5. Refleksja nad współczesną duchowością Europy wraz z jej bogatymi korzeniami, ze szczególnym uwzględnieniem kultury judeochrześcijańskiej.
6. Otwarcie przed młodym pokoleniem atrakcyjnych dróg duchowego i intelektualnego rozwoju

związanych z uniwersalnymi wartościami naszej cywilizacji oraz wskazanie - przede wszystkim poprzez sztukę – wzorców i autorytetów o fundamentalnym znaczeniu dla duchowej tożsamości Krakowa, Polski i Europy.

7. Promocja dokonań kulturalnych oraz pokazanie atrakcyjności turystycznej Krakowa i Polski na arenie europejskiej.

V.3 Długofalowe znaczenie Festiwalu

Rok 2000 to rok ważnych krakowskich jubileuszy. Tysiąclecie biskupstwa, 600-lecie odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego. Ale program *Kraków 2000* stanowił nie tylko okazję do celebrowania duchowej potęgi miasta. Festiwal był też szansą do zastanowienia się nad przyszłością miasta: Służył rewizji stereotypów i prezentacji tego, co stanowi o dzisiejszej sile i możliwościach miasta jako kulturalnej metropolii.

Festiwal *Kraków 2000* był także wyzwaniem dla Krakowa: czy jest ono w stanie pozostać w centrum uwagi i stać się ważnym punktem na kulturalnej mapie Europy także po roku 2000. Tytuł Europejskiego Miasta Kultury stwarza bowiem zawsze szansę dla każdego wyróżnionego miasta, także dla Krakowa, i od każdego z nich zależy jak potrafi wykorzystać tę szansę.

V.4 Procedura tworzenia Programu Festiwalu *Kraków 2000*

V.4.1 Lata 1996-1999

Zgodnie z przyjętym założeniem za program edycji Festiwalu w latach 1996 – 1998 odpowiedzialni byli ich patroni. Andrzej Wajda (1996r.), patron Roku Teatru i Filmu, przygotował program swojego Festiwalu niejako dwutorowo. Z jednej strony stanowił on prezentację dokonań wybitnego reżysera. Z drugiej pokazano wydarzenia z różnych dziedzin sztuki, które najlepiej charakteryzuje tytuł prezentowanej jesienią 1996r. w Muzeum Narodowym wystawy: *To lubię*.

Prezentacja dorobku wybitnego polskiego reżysera obejmowała przede wszystkim prezentacje filmowe. Spośród dzieł, które wywarły na Wajdzie ogromne wrażenie można było zobaczyć m.in. przegląd filmów japońskich, prezentacje Krzysztofa Wodiczki, walkę smoków w czasie wielkiego widowiska w wykonaniu zespołu *Plasticiens Volants*, czy wreszcie przegląd polskiego malarstwa

i rzeźby w czasie przywołanej już wystawy w Muzeum Narodowym. Osobnym rozdziałem Roku Wajdy był V Festiwal Unii Teatrów Europy.

Pierwotnie program roku 1997 miał przygotować Zbigniew Preisner. W wyniku nieporozumień pomiędzy twórcą a władzami miasta zrezygnował on ze współpracy.

Ostatecznie patronat nad rokiem 1997 – Rokiem Poezji - objęli krakowscy nobliści: Wisława Szymborska i Czesław Miłosz.

Poezja, która zdominowała program tej edycji prezentowana była w różnorodnych formach. Pojawiała się w Tramwaju Poezji i w czasie koncertu artystów prezentujących różne style muzyczne, ale wykonujących własne autorskie teksty. Wielki plenerowy koncert u stóp Wawelu Gorana Bregovića przyciągnął kilka tysięcy osób. Ukazało się wiele tomów poezji, głównie polskich autorów. Interdyscyplinarny charakter miał natomiast Festiwal Między Wawelem a Giewontem, przygotowany w stulecie Willi pod Jedłami – budowli, która zapoczątkowała styl zakopiański. W 1997 roku odbyła się także pierwsza edycja Wielkanocnego Festiwalu L. van Beethovena.

Zwieńczeniem programu stało się jesienne *Spotkanie Poetów Wschodu i Zachodu*, kiedy poezja opanowała na kilka dni całe Miasto, a setki ludzi słuchało poezji czytanej w czasie wieczorów autorskich w kościołach i synagogach. Kilkusetmetrowe kolejki ustawiały się, by zdobyć autografy poetów.

Autorem programu Roku Muzyki (1998) był Krzysztof Penderecki. Najważniejsze wydarzenia tej edycji skupiły się w dwóch odsłonach: wiosennej w czasie Wielkanocnego Festiwalu Ludwiga van Beethovena oraz podczas jesienno Festiwalu Krzysztofa Pendereckiego. Mieliśmy wówczas okazję podziwiać Filharmoników Monachijskich, Mścisława Rostropowicza, Academy of St Martin in the Fields, Sinfonię Varsovię. Tak jak w czasie Wielkanocnego festiwalu wykonywano utwory nie tylko Beethovena lecz także Josepha Haydna, tak jesienny festiwal to nie tylko dzieła Pendereckiego, ale także wielkich mistrzów, którzy wywarli na tego kompozytora wielki wpływ: Mahlera, Strawińskiego, Dvořáka.

Rok 1999 to przede wszystkim przygotowania do edycji kulminacyjnej. Tak więc wydarzenia jakie się wtedy odbywały były przede wszystkim zapowiedziami roku 2000. *KIDE*, *Szopka Prowansalska*, *Misteria*, *inicjacje*, *Rozstaje* to przedsięwzięcia, które w różnorodny sposób nawiązują do programu roku 2000.

V.4.2 Rok 2000

Spośród haseł opracowanych przez 9 Europejskich Miast Kultury, Kraków wybrał *Myśl-Duchowość-Twórczość*, jako tematy najbardziej odzwierciedlające ducha miasta. Przebiegające dwutorowo działania, mające na celu stworzenie programu na rok 2000, oscylowały wokół tych tematów.

SESJA DUCHOWOŚĆ

Pierwszym etapem zmierzającym do stworzenia programu stało się określenie pojęcia Duchowość. Służyła temu sesja na temat Duchowości zorganizowana przez Biuro *Kraków 2000* w listopadzie 1997 roku. Wzięli w niej udział przedstawiciele środowisk artystycznych oraz twórcy kultury, m.in. Jan Andrzej Kłoczowski OP, Andrzej Wajda, Włodzimierz Staniewski, Jacek Woźniakowski, Krystyna Zachwatowicz.

Podczas sesji rozpatrywano wieloaspektowość pojęcia *Duchowość* i możliwości przełożenia go na język praktyki. W grupach roboczych goście z Polski i innych krajów przedstawili propozycje programowe na rok 2000. Kontynuacją tych prac było zamówienie przez Biuro *Kraków 2000* projektów w dziedzinie tańca (*Festiwal Tańca Kraków 2000*), literatury (*Café Europa*), muzyki (*Siedem Tradycji, Aksamitna kurtyna*) i teatru (*Misteria, inicjacje*; a później *Festiwal Tadeusza Kantora; Festiwal Stanisława Wyspiańskiego*). Projekty te stanowiły trzon programu *Festiwalu Kraków 2000* w roku jubileuszowym.

TWORZENIE PROGRAMU

Program na rok 2000 – jak wspomniano wyżej tworzony dwutorowo - jest wynikiem z jednej strony aktywnej działalności podmiotów biorących udział w przygotowaniu programu (Rada Programowa, Biuro *Kraków 2000*), z drugiej – efektem selekcji projektów, jakie napływały do Biura *Kraków 2000*.

Pierwsza grupa to

- inicjatywy własne Biura Festiwalowego (przedsięwzięcia przygotowane na specjalne zamówienie Biura),
- projekty zgłoszone przez członków Rady Programowej,

Do drugiej grupy zaliczają się:

- projekty konkursowe (zgłoszone w odpowiedzi na ogólnopolski konkurs ogłoszony w grudniu 1997 roku),
- projekty zgłaszane przez podmioty zewnętrzne poza konkursem,
- przedsięwzięcia podjęte w ramach współpracy Europejskich Miast Kultury.

KRYTERIA DOBORU PROJEKTÓW

Wszystkie projekty były opiniowane przez Radę Programową wg następujących kryteriów:

1. Zgodność z założeniami programowymi Festiwalu, w tym związek projektu z Krakowem
2. Unikalność i wysoki poziom artystyczny projektu
3. Atrakcyjność projektu dla większej grupy odbiorców
4. Wiarygodność instytucji zgłaszającej

WERYFIKACJA PROJEKTÓW

W oparciu o decyzję Rady Programowej z dnia 21 sierpnia 1998 roku oraz decyzję Władz Miasta, Biuro *Kraków 2000* przygotowało wstępną wersję programu na rok 2000.

Głównymi kryteriami dalszej weryfikacji przedsięwzięć były: realizm przedstawionych projektów pod względem merytorycznym i finansowym, wiarygodność partnerów i ich zdolności realizacyjne, spójność programowa, a przede wszystkim przewidywane możliwości finansowe i organizacyjne Festiwalu.

Pełny projekt programu, po opinii Rady Programowej, poddany został ocenie Zarządu Miasta Krakowa 26 kwietnia 1999r. Pierwotne założenia w budżecie państwa na rok 2000 i bardzo niska kwota finansowania festiwalu w stosunku do potrzeb zmusiły Biuro *Kraków 2000* do opracowania wersji minimalnej programu zaakceptowanej przez ZMK w dniu 9 grudnia 1999r. Ponieważ działania lobbingsowe w parlamencie zaowocowały zwiększeniem dotacji na realizację wydarzeń festiwalowych opracowany został wariant ostateczny, przyjęty przez Zarząd Miasta Krakowa w dniu 2.03.2000r.

V.5 Program Festiwalu *Kraków 2000* w roku 2000

V.5.1 Przekaz ideowy programu *Kraków 2000*

Jak wspomniano powyżej program Festiwalu *Kraków 2000* skupiał się wokół triady *Myśl-Duchowość-Twórczość* odwołując się do wspólnego dziedzictwa europejskiego i jednocześnie prezentując intelektualne, duchowe i artystyczne wartości rozwinięte w Krakowie i Polsce.

MYŚL

Człon *ten* reprezentowany był przede wszystkim przez przypomnienie 600-lecia odnowienia Akademii Krakowskiej, choć znalazły się tu i inne elementy (np. Konferencja Konserwatorska *Kraków 2000*, konferencja *Dzień Kultury- Wolność słowa i dialogu. Wolność na progu Trzeciego Tysiąclecia – szanse i zagrożenia*, i inne sesje naukowe), a także programy edukacyjne.

Obchody 600-lecia odnowienia Akademii Krakowskiej	
Programy edukacyjne	<ul style="list-style-type: none">• <i>Młodzi Kraków 2000</i>• <i>III Międzynarodowe Dziecięce Biennale Lalki Teatralnej</i>
Konferencje	<ul style="list-style-type: none">• Karta Konserwatorska <i>Kraków 2000</i>• <i>Dzień Kultury- Wolność słowa i dialogu</i>

DUCHOWOŚĆ

Wydarzenia prezentowane w ramach Festiwalu pokazały przede wszystkim wielowymiarowość tego pojęcia. Najważniejsze projekty odnoszące się do tego tematu można przedstawić w cyklu pod wspólnym tytułem *Oblicza Boga*. Jednym z najważniejszych wydarzeń nawiązujących do tego tematu była wielka wystawa *Wawel 1000-2000*, organizowana przez Państwowe Zbiory Sztuki na Wawelu, Katedrę i Muzeum Archidiecezjalne. Ogromną część tej wystawy poświęcono tysiącletnim dziejom archidiecezji krakowskiej i samej Katedrze. Duchowość katolicką prezentowała także wystawa *Skarby św. Franciszka*. Szczególne znaczenie miał projekt *Codex Calixtinus* – odtworzenie średniowiecznej liturgii z Santiago de Compostela. Projekt ten został przyjęty przez 6 Miast Kultury Europejskiej jako wspólny.

Poza nurtem polskiej sztuki sakralnej, związanej z katolicyzmem, program zawierał wydarzenia związane z prawosławiem i judaizmem.

Osobnym rozdziałem polskiej duchowości i wkładem Polaków w duchowość europejską jest idea solidarności. 20-lecie powstania ruchu społecznego *Solidarność* było znakomitą okazją do przypomnienia i zaprezentowania jego duchowego wymiaru.

Oblicza Boga	
Zachodnie Chrześcijaństwo	<i>Skarby św. Franciszka</i>
	<i>Skarby Archidiecezji Krakowskiej (w ramach Wawel 1000-2000)</i>
	<i>Oblicza Boga</i>
	<i>Obrazy biblijne. Marc Chagall.</i>
	<i>Codex Calixtinus</i>
	<i>Zapomniani bracia</i>
Wschodnie Chrześcijaństwo	<i>Sztuka ikony</i>
	<i>Obrazy modlitwą malowane</i>
	Festiwal Muzyki Cerkiewnej
Judaizm	X Festiwal Kultury Żydowskiej
	<i>Potęga obyczaju</i>
Inne religie	Bogowie starożytnego Egiptu

II Krakowskie Spotkanie Poetów. *Poezja – Między piosenką a modlitwą.*

XX-lecie Solidarności

TWÓRCZOŚĆ

Człon ten ze zrozumiałych względów reprezentowany był najokazalej. Program pomyślano tak, by prezentował zarówno wielkie dziedzictwo przeszłości jak dorobek współczesności. Reprezentowane były wszystkie dziedziny twórczości: literatura, teatr, muzyka, taniec, malarstwo, grafika, fotografia i architektura. Poszczególne wydarzenia prezentowały bądź to dokonania europejskie bądź polskie (w tym krakowskie).

Dziedzictwo		Mosty ku przyszłości	
Literatura	Festiwal S.Wyspiańskiego	Literatura	<i>Międzynarodowa kawiarnia literacka</i>
Teatr	Festiwal T.Kantora	Teatr	<i>Alternatywna Europa</i>
Widowiska	<i>Misteria, inicjacje</i>	Widowiska	
Muzyka	Festiwal L.v.Beethovena	Muzyka	<i>Aksamitna Kurtyna</i>
Taniec	Cykl wielkich wykonań <i>Rozstaje</i> <i>Siedem Tradycji</i> Festiwal Tańców Dworskich	Taniec	Festiwal Audio Art. <i>Mistrzowie Jazzu</i> Festiwal Tańca Kraków 2000 VII Krakowska Wiosna Baletowa
Sztuki	<i>Wawel 1000-2000</i> Skarby Uniwersytetu Jagiellońskiego	Sztuki	<i>Most do przyszłości</i> FIND Malinowski-Witkacy. Fotografia; między nauką a sztuką Wystawa prac Ryszarda Horowitza <i>Communication</i>

IMPREZY MASOWE

Osobnym rozdziałem programu była sztuka popularna, występy rozrywkowe i tradycyjne obrzędy będące atrakcją turystyczną. Program Festiwalu tworzony był bowiem w ten sposób, aby zachować równowagę między potrzebami elitarnego i masowego odbiorcy.

<i>Legendy Krakowa – Wianki 2000</i>
XIII Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ulicznych
Szopka Prowansalska
Szopka Wenecka
Sylwester 2000

Festiwal *Kraków 2000* miał jednocześnie charakter lokalny i europejski. Główny temat: *Myśl - duchowość – twórczość* wiąże się dobrze z Krakowem, który zawsze tworzył odpowiednią atmosferę dla dialogu kultur i różnorodnych form artystycznego wyrazu. Toteż opozycja: lokalność – europejskość, bywała w programie Festiwalu nierzadko pozorna, podobnie jak opozycja tradycja – awangarda.

VI Realizacja projektów Festiwalu *Kraków 2000*

Realizacja tak dużego przedsięwzięcia jak Festiwal *Kraków 2000* wymagała zaangażowania ogromnego sztabu ludzi. Od strony realizacyjnej i logistycznej było to wydarzenie bezprecedensowe w skali kraju. Produkcją ok. stu projektów – z których część to duże festiwale, zawierające kilkanaście czy kilkadziesiąt wydarzeń – nie mogła zajmować się tylko grupa osób pracujących w Biurze Festiwalowym. Dlatego rolą Biura - od strony realizacyjnej – było przede wszystkim znalezienie producentów do poszczególnych projektów i nadzorowanie ich realizacji. Jedynie pojedyncze projekty produkowane były bezpośrednio przez Biuro *Kraków 2000*.

Prace Biura związane z przygotowaniem oraz z realizacją wydarzeń roku 2000 polegały przede wszystkim na:

- pozyskaniu aktualnych informacji merytorycznych dotyczących projektów włączonych do programu,
- weryfikowaniu i zamknięciu programów i budżetów projektów,
- negocjowaniu umów i aneksów (w przypadku projektów realizowanych w latach 1999-2000),
- prowadzeniu szczegółowych rozmów i ustaleń ze współorganizatorami projektów,
- przeprowadzeniu procedur zamówień publicznych,
- prowadzeniu przygotowań logistycznych do produkcji bezpośrednich,
- prowadzeniu działań realizacyjnych związanych z wydarzeniami bezpośrednio produkowanymi przez Biuro *Kraków 2000* (rezerwacja hoteli, sal, miejsc realizacji, negocjowanie umów z artystami, itp.),
- prowadzeniu nadzoru merytorycznego nad realizacją projektów,
- prowadzeniu rozliczeń finansowych projektów,
- prowadzeniu obsługi informacyjnej i prasowej projektów,
- prowadzeniu obsługi promocyjnej projektów,
- poszukiwaniu sponsorów i patronów medialnych oraz podpisywaniu umów z nimi

Jak wspomniano wyżej projekty programowe były realizowane:

- bezpośrednio przez Biuro *Kraków 2000*
- przez podmioty zewnętrzne. W tym wariantcie w większości bezpośredni realizatorzy to instytucje będące jednocześnie pomysłodawcami projektu. W pozostałych przypadkach producenci wyłaniani byli w drodze przetargu.

W przypadku bezpośredniej produkcji realizowanej przez Biuro *Kraków 2000* zakres zadań przedstawiał się następująco:

- negocjowanie i podpisanie umów z artystami biorącymi udział w przedsięwzięciu
- przeprowadzenie procedur określonych w ustawie o zamówieniach publicznych,
- zapewnienie noclegów dla artystów biorących udział w przedsięwzięciu
- zapewnienie przelotów/przejazdów artystów biorących udział w przedsięwzięciu
- zapewnienie sali/miejsca odbywania się przedsięwzięcia
- zapewnienie wszystkich środków technicznych niezbędnych do realizacji przedsięwzięcia (scena, nagłośnienie, światło, wozy transmisyjne, łącza, wynajem instrumentów itp.)
- organizacja widowni (rezerwacja i sprzedaż biletów, karnetów)
- przygotowanie i druk materiałów informacyjnych i promocyjnych wydarzenia
- promocja wydarzenia: druki, promocja medialna, itp

W sytuacji, kiedy podmiotem realizującym przedsięwzięcie była instytucja zewnętrzna rola Biura polegała na:

- przeprowadzeniu zamówienia publicznego
- negocjacji i podpisaniu umowy między Biurem a realizatorem,
- sprawowaniu nadzoru merytorycznego nad realizacją projektu
- prowadzeniu promocji projektu w ramach kampanii promocyjnej Festiwalu,
- obsłudze prasowej projektu,
- rozliczeniu finansowym imprezy.

Łącznie w roku 2000 zrealizowano 121 głównych przedsięwzięć Festiwalu, w ramach których odbyły się 656 imprez. Szczegółowe informacje podają poniższe tabele.

VI.1.1 Program roku 2000 – zestawienie statystyczne

Liczba zrealizowanych projektów

Dziedzina sztuki	Ilość głównych wydarzeń programowych	Ilość imprez w ramach głównych wydarzeń
Festiwal <i>Kraków 2000</i>	100	574
w tym		
Widowiska	7	7
Teatr	9	136
Taniec	4	58
plastyka/wystawy	32	76
Muzyka	20	106
Literatura	2	22
Interdyscyplinarne	13	144
Inne	12	25
projekt <i>Opończa</i> ⁹	21	82
Razem	121	656

Imprezy jednorazowe / imprezy cykliczne

Festiwal <i>Kraków 2000</i>	Ilość imprez
Razem Festiwal	100
w tym	
duże Festiwale/imprezy	24
stałe wydarzenia krakowskie włączone do programu Festiwalu	12
Imprezy odbywające się tylko w ramach Festiwalu <i>Kraków 2000</i>	88

⁹ *Opończa* to projekty prezentujące krakowskie środowiska twórcze i stowarzyszenia

Sposób produkcji

Realizator	Ilość imprez	uwagi
Projektodawca	83	
Biuro <i>Kraków 2000</i> , w tym:	17	
Bezpośrednia produkcja Biura	10	w tym 6 dużych Festiwali/imprez
Produkcja poprzez firmę wyłonioną w drodze przetargu	7	

VII Promocja Festiwalu *Kraków 2000*

Jednym z podstawowych celów Festiwalu *Kraków 2000* była promocja kultury Krakowa i całej Polski. Innym, nie mniej istotnym zamierzeniem – pokazanie Krakowa na zewnątrz, w Polsce a przede wszystkim w Europie, jako miasta, którego tradycja i kultura są nieustająco związane z kulturą Europy. Realizacja tych celów nie byłaby możliwa bez propagowania przedsięwzięcia, jego idei, a także poszczególnych wydarzeń odbywających się w ramach Festiwalu.

Dlatego działania promocyjne roku 2000 skierowane były przede wszystkim na popularyzację idei *Krakowa Europejskiego Miasta Kultury* z naciskiem na promocję programu Festiwalu *Kraków 2000*, w tym poszczególnych wydarzeń. Dlatego podjęte działania miały na celu dotarcie do jak najliczniejszej grupy odbiorców zarówno w kraju jak i zagranicą.

Jesienią 1999 roku przeprowadzona została ogólnopolska kampania promocyjna Festiwalu. Billboardy Festiwalu pojawiły się w całym kraju. Spoty reklamowe prezentowano w rozgłośniach lokalnych i ogólnopolskich. Ponadto odbył się cykl imprez promocyjnych w największych miastach Polski.

Ponadto działania promocyjne Festiwalu *Kraków 2000*, prowadzone były poprzez:

VII.1 Działania reklamowe

- A. Realizację umów patronackich z mediami (m.in. Wprost, Przekrój, Dziennik Polski, Gazeta Wyborcza, Polskie Radio S.A., Onet.pl, Businessman). Strategia promocyjna zakładała pozyskiwanie patronów oddzielnie do każdej imprezy. W każdej spośród kategorii (np. dziennik lokalny, dziennik ogólnopolski, tygodnik lokalny, itd.) wybierano jedno medium, które obejmowało patronat nad wydarzeniem. Taka strategia pozwalała na dotarcie do wszystkich grup odbiorców, a równocześnie - przy ogromnej ilości imprez festiwalowych – zapewniała dostateczną reklamę poszczególnym wydarzeniom.
- B. Realizację kampanii reklamowych poszczególnych imprez Festiwalu

VII.2 Działania PR

- A. Prezentację Festiwalu w cyklicznych programach TVP
- B. Samodzielne produkcje i koprodukcje filmów promujących wydarzenia *Krakowa 2000*
- C. Prezentacje programu Festiwalu *Kraków 2000* przed transmisjami imprez festiwalowych

(telebim na Rynku Głównym w Krakowie)

- D. Stworzenie multimedialnej prezentacji programu *Krakowa 2000* i oferty kulturalnej miasta w związku z Targami Expo 2000

VII.3 Uczestnictwo w międzynarodowych targach turystycznych

W latach 1999-2000 Festiwal był obecny na wszystkich najważniejszych targach turystycznych w Europie a także w Ameryce. Dzięki współpracy z instytucjami centralnymi odpowiedzialnymi za promocję turystyczną Polski Festiwal *Kraków 2000* stał się motywem przewodnim prezentacji Polski za granicą. Oto najważniejsze imprezy targowe, na których prezentowano Festiwal:

- A. Międzynarodowe Targi Turystyczne *FITUR 2000* w Madrycie:
- B. Międzynarodowe Targi Turystyczne *BTL 2000* w Lizbonie
- C. Międzynarodowe Targi Turystyczne *ITB 2000* w Berlinie:
- D. Międzynarodowy Salon Turystyczny w Paryżu
- E. Międzynarodowe Targi Turystyczne Chicago 2000
- F. Światowa wystawa HANOWER EXPO 2000

VII.4 Współpraca z administracją centralną

Współpraca z jednostkami administracji centralnej była kolejnym elementem promocji Festiwalu oraz tworzenia wizerunku Krakowa za granicą. Współpraca z Polską Organizacją Turystyczną, MSZ, Kancelarią Premiera i Prezydenta pozwoliła na wykorzystanie kanałów dyplomatycznych do promowania programu. Ważnym jej elementem była dystrybucja - przy pomocy tych kanałów - materiałów promocyjnych Festiwalu.

VII.5 Wizualizacja miasta

Ekspozycja materiałów promocyjnych miała podwójne znaczenie. Po pierwsze stwarzała atmosferę święta i czyniła miasto atrakcyjniejszym w oczach mieszkańców i turystów. Po drugie stawała się elementem informacji o wydarzeniach Festiwalu.

Najważniejsze elementy wizualizacji to:

- A. ekspozycja plakatów imprez Festiwalu *Kraków 2000* na nośnikach specjalnie oznakowanych logo Festiwalu

- B. ekspozycja w centrum miasta banerów, zawierających elementy linii graficznej Festiwalu
- C. plansze reklamowe na latarniach miejskich
- D. ekspozycja plakatów Krakowa 2000 i plakatów wybranych imprez w podświetlanych ramach na przystankach tramwajowych i autobusowych (tzw. City Light)
- E. dwie kampanie billboardowe (480 i 1000 plakatów w całej Polsce)
- F. reklama na tramwajach
- G. plansze promocyjne w ważnych punktach miasta: port lotniczy, dworzec kolejowy

VII.6 Produkcja i dystrybucja materiałów promocyjno-reklamowych

Przygotowane przez Biuro *Kraków 2000* wysokonakładowe druki wypełniły istniejącą lukę w promocji kulturalno-turystycznej miasta. Wydane w kilkudziesięcio- a nawet kilkuset tysięcznym nakładzie informatory o imprezach festiwalu i o wydarzeniach w ogóle odbywających się w Krakowie, mapa śródmieścia Krakowa to najważniejsze spośród nich. Nigdy wcześniej nie wydano w Krakowie materiałów promocyjnych w tak wysokich nakładach.

Ważnym elementem, dzięki któremu Festiwal zaistniał na co dzień w świadomości mieszkańców i turystów, stały się materiały i gadżety reklamowe: podkoszulki, długopisy, parasole, portfele, etui na karty wizytowe, itp., dostępne w punktach sprzedaży w całym mieście.

Inne znaczenie mają takie materiały jak płyty, kasety, książki. *Ex libris Kraków 2000* zaczął się ukazywać jeszcze w roku 1997, będąc ważnym elementem obchodów Roku Poezji, wówczas ukazała się także pierwsza płyta CD z logo *Kraków 2000*. Od tego czasu wydanych zostało przy udziale Festiwalu kilkadziesiąt książek i albumów, czasem towarzyszących wystawom i innym ważnym wydarzeniom odbywającym się w ramach Festiwalu, niekiedy stanowiących samodzielne druki. Kolekcja płyt CD i kaset wideo dokumentuje ważne zjawiska: niekiedy istniejące już tylko w zapisie (kasety wideo z zapisem dzieł Tadeusza Kantora), czasem ginące na naszych oczach (ludowa muzyka na płytach z Festiwalu *Rozstaje*).

Do tych materiałów Biuro *Kraków 2000* przywiązuje bardzo dużą wagę; są one materialnym świadectwem dokonania Festiwalu *Kraków 2000 Europejskie Miasto Kultury*.

VIII Sponsoring

Strategia sponsoringowa festiwalu zakładała w pierwszej kolejności poszukiwanie dużych sponsorów, finansujących więcej niż jeden projekt. Tworzony corocznie pakiet sponsorski zakładał przyznanie tytułu Złotego Sponsora Festiwalu. W zamian za określoną kwotę (co roku ulegającą zwiększeniu, w miarę wzrostu popularności Festiwalu i zwiększaniu się atrakcyjności oferty sponsorskiej) sponsor otrzymywał świadczenia reklamowe w odniesieniu do wszystkich imprez odbywających się w ramach Festiwalu.

Strategia ta pozwalała - dzięki stosunkowo atrakcyjnemu pakietowi świadczeń - na pozyskanie dużych kwot. Jednakże w sytuacji, kiedy Biuro *Kraków 2000* współpracowało z wieloma podmiotami realizującymi imprezy i nie finansowało w całości poszczególnych projektów rodziło to niebezpieczeństwo konfliktów pomiędzy sponsorem Festiwalu, a sponsorem wydarzenia znajdowanym przez współorganizatora. W takich przypadkach sytuacje sporne były rozwiązywane indywidualnie.

W roku 2000 ze względu na skalę Festiwalu, oprócz pozyskania dwóch Złotych Sponsorów Festiwalu Biuro *Kraków 2000* poszukiwało także podmiotów finansujących osobno każdy projekt.

Procentowy udział sektora prywatnego w finansowaniu Festiwalu *Kraków 2000* nie odbiegał od wyników innych miast. Mniejsze natomiast (w ujęciu procentowym) były wpływy z merchandisingu, mimo iż Biuro *Kraków 2000* podpisało stosowne umowy z producentami i dystrybutorami materiałów reklamowych. Mniejsze niż w innych EMK zainteresowanie zakupem gadżetów z logo Festiwalu spowodowane było przede wszystkim specyfiką rynku polskiego.

IX Działalność informacyjna Biura Kraków 2000

Realizacja polityki informacyjnej Festiwalu *Kraków 2000* wymagała stworzenia odpowiedniej struktury. Polityka informacyjna adresowana do mieszkańców i turystów opierała się przede wszystkim na istniejącym już w strukturze Biura Centrum Informacji Kulturalnej. Ważnym elementem uzupełniającym stały się wydawnictwa przygotowywane przez Dział Informacji, m.in. kwartalnik festiwalowy *Maszkaron*. Przez cały rok funkcjonowała także strona internetowa (www.krakow2000.pl) zawierająca pełne informacje o festiwalu oraz imprezach organizowanych w ramach jego programu. Za współpracę z mediami odpowiedzialne było Biuro Prasowe działające nieprzerwanie od jesieni 1999 roku.

IX.1 Działalność wydawnicza

Najważniejsze zadanie Działu Informacji to przygotowanie i dystrybucja bezpłatnego czasopisma *Maszkaron Magazyn Kraków 2000*. (nakład 50 tys. egz., objętość 12 stron.) Gazetę rozprowadzano w instytucjach kulturalnych (teatry, kina, biblioteki), w szkołach, na uniwersytetach, w kościołach, kawiarniach, hotelach – w Krakowie, województwie Małopolskim i największych miastach Polski.

Istotnymi narzędziami informowania o Festiwalu były wysokonakładowe foldery zawierające Kalendarium wydarzeń Festiwalu *Kraków 2000*. (m.in. wersja polska 84 000 egz.; wersja angielska 120 000 egz.; wersja francuska 40 000 egz.; wersja niemiecka 15 000 egz.).

Trzeba tutaj wymienić także broszury opisujące ważne wydarzenia i zjawiska związane z Festiwalem (m.in. Teatr Gardzienice, wystawy: *Potęga obyczaju*, *Skarby św. Franciszka*)

IX.2 Działalność Biura Prasowego

Aby sprostać oczekiwaniom dziennikarzy krajowych i zagranicznych Biuro Prasowe w najgorętszym okresie zatrudniało kilkanaście osób. O zainteresowaniu Festiwalem ze strony mediów świadczą poniższe liczby:

- Biuro Prasowe zorganizowało 86 konferencji prasowych.
- Po każdej konferencji prowadzona była wysyłka Biuletynu za pomocą internetu do około 250 adresatów
- Udzielono 76 wywiadów
- Biuro Prasowe przygotowało 89 Biuletynów Informacyjnych w nakładzie około 300

egzemplarzy każdy.

- Wysłano 61 komunikatów prasowych o imprezach festiwalowych
- Przygotowano i wydano ok. 600 pakietów informacyjnych dla mediów i VIP-ów
- Biuro Prasowe zakupiło blisko 700 zdjęć z imprez festiwalowych na użytek Biura Festiwalowego oraz dziennikarzy
- Mediom krajowym i zagranicznym przekazano łącznie 776 zdjęć
- Dziennikarzom przekazano 210 płyt CD z materiałami festiwalowymi
- Wysłano około 180 kaset z filmami promocyjnymi

Ponadto na potrzeby Biura Festiwalowego przez cały rok archiwizowano 9 tytułów prasowych i monitorowano 35 tytułów ogólnokrajowych i lokalnych.

Biuro prasowe realizowało także dwa programy informacyjne dotyczące Festiwalu i jego wydarzeń, mające na celu regularne informowanie o Festiwalu *Kraków 2000* wybranych grup docelowych. Pierwsza z nich to politycy, osoby ze świata kultury i osoby zarządzające większymi firmami prywatnymi. Druga grupa to media ogólnoinformacyjne i specjalistyczne (kulturalne) z 6 obszarów językowych: angielskiego, niemieckiego, francuskiego, włoskiego, hiszpańskiego i rosyjskiego.

IX.3 Działalność Centrum Informacji Kulturalnej

1. Najważniejszym zadaniem CIK było udzielanie informacji o wydarzeniach Festiwalu w lokalu CIK oraz telefonicznie. Informacja taka była dostępna w co najmniej 4 językach obcych (angielski, francuski, włoski, niemiecki).
2. Drugim istotnym filarem prowadzonej przez CIK polityki informacyjnej Festiwalu było wydawanie stałego miesięcznika pt. *Karnet Krakowskie Aktualności Kulturalne*. Wydawnictwo to informuje o wszystkich ważniejszych imprezach kulturalnych w Krakowie, wydarzenia Krakowa 2000 zajmowały w nim szczególne miejsce i były wyczerpująco opisywane. Oprócz comiesięcznego wydania (nakład ok.3.000egz., ponadto wersja internetowa) w roku 2000 ukazały się specjalne bezpłatne wydania miesięcznika informujące o wszystkich ważniejszych imprezach w roku 2000. Łączny nakład tego numeru (w dwóch wersjach językowych) wyniósł 40.000egz.

Centrum Informacji Kulturalnej – jako oddział Biura Festiwalowego – w naturalny sposób stało się miejscem sprzedaży biletów na wszystkie najważniejsze imprezy Festiwalu. CIK był również jednym z miejsc, gdzie można było zakupić materiały promocyjne Festiwalu (plakaty, wydawnictwa, gadżety, itp.)

X Festiwal *Kraków 2000* w sondażach opinii publicznej

Kraków od dawna postrzegany jest w Europie jako miasto atrakcyjne. Dlatego ciągle na liście destynacji wycieczek zagranicznych znajduje się na szczycie. Decyduje o tym przede wszystkim obraz Krakowa jako miasta ciekawego architektonicznie. Ale konkurencja wśród miast polskich – by nie wspominać o zagranicy – jest coraz większa. Zamierzeniem Samorządu Krakowskiego inicjatora Festiwalu było m.in. zwiększenie atrakcyjności Krakowa i przyciągnięcie turystów i inwestorów. W konsekwencji miało to spowodować rozwój rynku turystycznego i usług z nim związanych.

Poniżej publikowane są dokumenty, które przynajmniej częściowo odpowiadają na pytania o wpływ Festiwalu na rozwój Miasta i o rolę jaką odegrał w promocji Krakowa.

X.1 Festiwal *Kraków 2000* Komunikat z badań TNS OBOP¹⁰

Na zlecenie Biura *Kraków 2000* OBOP przeprowadził dwa badania. Pierwsze w listopadzie 1999¹¹ drugie rok później. Dzięki temu możliwa jest ocena zmian opinii respondentów, jakie dokonały się w ciągu roku. Poniżej prezentowane są wyniki sondażu z listopada 2000, w części powołujące się na wyniki z roku 1999.

GENERALNE WYNIKI SONDAŻU

- Niemal połowa Polaków (46%) słyszała, że Kraków otrzymał tytuł Europejskiego Miasta Kultury roku 2000. W ubiegłym roku osoby takie stanowiły zaledwie 29% społeczeństwa.
- Ponad jedna trzecia Polaków (35%, podczas gdy rok wcześniej - ponad dwa razy mniej osób) spotkała się z jakąś formą promocji Festiwalu *Kraków 2000*. Najwięcej osób widziało reklamy telewizyjne (26%).
- Zdaniem badanych Festiwal przyczyni się przede wszystkim do promocji Krakowa na świecie (pogląd ten wyraziło 56% pytanym i grupa ta była większa niż przed rokiem).
- Dominuje przekonanie (44%), że Festiwal skierowany jest przede wszystkim do społeczności międzynarodowej.
- Na dotychczasowym przebiegu Festiwalu najwięcej skorzystał Kraków jako miasto – uważa 35% osób. Wśród osób, które słyszały o włączeniu Krakowa do grona europejskich stolic

¹⁰ Badanie przeprowadzone na zlecenie Biura Festiwalowego *Kraków 2000*; Warszawa, 25-27 listopada 2000

¹¹ OBOP, Warszawa 13-15 listopada 1999r.

kulturalnych pogląd ten podzielało 41%. Nieco mniej osób (było to odpowiednio 11% i 17%) wskazywało na zyski, jakie osiągnęła cała kultura polska.

- Zdecydowana większość pytaných uważa, że Festiwal *Kraków 2000* przyczynił się do promocji tego miasta na świecie (77%), przyciągnięcia do niego większej liczby turystów (również 77%) oraz przyciągnięcia do Krakowa zagranicznych inwestorów (62%).
- Zdecydowana większość Polaków chciałaby, aby w następnych latach Kraków ponownie był Europejskim Miastem Kultury i uważa, że Festiwale takie warto organizować. Wśród osób, które wiedziały, że Kraków jest już Europejskim Miastem Kultury opinię tę podzieliło aż 85% osób. Głosy sprzeciwu pojawiają się sporadycznie (1% populacji).

KORZYŚCI Z FESTIWALU KRAKÓW 2000

Przeszło połowa Polaków (56%) uważa, że Festiwal przyczyni się przede wszystkim do promocji miasta na świecie. Przekonanie takie – w porównaniu do roku 1999 – uległo wzmocnieniu (wzrost o 11 punktów procentowych). Jednocześnie mniej osób niż wówczas (różnica 10 pkt. proc.) wyraża nadzieję, że skutkiem Festiwalu będzie przyciągnięcie zagranicznych inwestycji, które zaowocują dalszym rozwojem miasta – opinię tę podziela obecnie 29% pytaných. Niewiele mniej osób (25% - dokładnie tyle samo co przed rokiem) mówi o pozytywnym wpływie na wizerunek Polski w świecie, w kontekście integracji z UE. Tak jak poprzednio, tylko nieliczne osoby (5%) skłonne są uważać, że Festiwal nie przyczyni się do żadnych zmian. Od prognozowania powstrzymuje się nieco ponad jedna piąta pytaných.

JAK PAN(I) SĄDZI, DO CZEGO PRZEDZ WSZYSTKIM PRZYZCZYNI SIĘ FESTIWAL KRAKÓW 2000?		
	XI.'99	XI.'00
Do promocji Krakowa na świecie	45%	56%
Do przyciągnięcia do Krakowa zagranicznych inwestycji, a tym samym, doprowadzi do dalszego rozwoju miasta	39%	29%
Pomoże w określeniu pozytywnego wizerunku Polski w kontekście aspiracji państwa do członkostwa w Unii Europejskiej	25%	25%
Nie spowoduje żadnych zmian	5%	5%
Trudno powiedzieć / nie wiem	22%	22%

Wyniki nie sumują się do 100%, respondenci mogli wskazać dwie odpowiedzi

Wśród osób, które słyszały o otrzymaniu przez Kraków tytułu Europejskiego Miasta Kultury roku 2000 zdecydowanie więcej, niż miało to miejsce wśród ogółu pytanym, wskazuje na wszystkie pozytywne aspekty Festiwalu. Osoby, które słyszały o decyzji ministrów kultury państw UE dotyczącej szczególnej roli Krakowa w roku 2000, dużo rzadziej niż inni powstrzymywały się od wyrażenia opinii (5%). Podobnie jak ogół pytanym, tylko nieliczne osoby (4%) mówiły, że Festiwal nie będzie miał żadnego wpływu.

CZY PANA(I) ZDANIEM, FESTIWAL <i>KRAKÓW 2000</i> PRZYCZYNIŁ SIĘ, CZY TEŻ NIE DO:						
	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Festiwal <i>Kraków 2000</i> nie spowodował żadnych zmian	Trudno powiedzieć / nie wiem
Promocji Krakowa na świecie	35%	42%	2%	0%	1%	20%
Przyciągnięcia do Krakowa zagranicznych inwestycji, nowych inwestorów, przez to doprowadzi do dalszego rozwoju miasta	20%	9%	42%	0%	1%	28%
Przyciągnięcia do Krakowa większej liczby turystów	36%	41%	1%	0%	0%	22%

Jeśli chodzi o odbiór Festiwalu - dominująca grupa pytanym uważa, że jest on adresowany przede wszystkim do społeczności międzynarodowej – opinię tę podziela 44%, a więc niemal tyle samo ile w ubiegłym roku.

Zdecydowana większość Polaków (71%) chciałaby, aby Kraków ponownie był Europejskim Miastem Kultury i uważa, że warto takie festiwale organizować.

X.2 Festiwal *Kraków 2000* w opinii turystów przyjeżdżających do Krakowa

Badanie to przeprowadzone przez Instytut Turystyki Oddział w Krakowie¹² ma nieco inny charakter od sondażu OBOP. Jest badaniem bardziej szczegółowym, przeprowadzonym na innej grupie ankietowanych. Ale dlatego wyniki tego sondażu są szczególnie ważne: oprócz ocen ogólnych

¹² *Festiwal Kraków 2000 w opinii turystów przyjeżdżających do Krakowa (z podziałem na rynek amerykański, niemiecki, francuski, brytyjski oraz ogółem)*; dr Tadeusz Burzyński, dr Stefan Sacha, mgr Rafał Kozłowski, mgr Paweł Pytlík; Instytut Turystyki Oddział w Krakowie, Kraków, grudzień 2000

prezentują oczekiwania turystów w stosunku do Krakowa, wyznaczają kierunki w jakim powinny iść działania, mające na celu zwiększenie liczby osób odwiedzających Kraków.

FESTIWAL *KRAKÓW 2000* A ROZWÓJ TURYSTYKI W MIEŚCIE

W roku 2000 po raz pierwszy od 3 lat zanotowano wzrost liczby turystów przyjeżdżających do Krakowa. Wzrost ten wyniósł **20%**. Istotne są zmiany w strukturze osób korzystających z noclegów. W roku 2000 goście zagraniczni stanowili 56% odwiedzających (rok wcześniej 45%). 13% wskazało jako motyw przyjazdu imprezy kulturalne a 8% chęć poznania folkloru. Oba te motywy należy łączyć z Festiwal *Kraków 2000*. Tak duży procent może spowodować zmianę wizerunku Krakowa: do tej pory był on postrzegany jako miasto o ciekawych zabytkach; dzięki festiwalowi także jako miejsce o ogromnym potencjale kulturalnym.

A oto wnioski jakie przedstawiają autorzy raportu:

- Kraków postrzegany jest w znacznym stopniu jako miasto o ciekawej architekturze i dobrej jakości usługach hotelowych i gastronomicznych
- Sposobem na zwiększenie liczby turystów jest zmiana wizerunku Krakowa poprzez przedstawienie go jako miejsca o bogatej ofercie kulturalnej
- Szansę taką stwarza sukces promocyjny Krakowa jakim był Festiwal *Kraków 2000*. Dlatego należy utrzymać bogaty kalendarz imprez, a najciekawsze przekształcić w wydarzenia cykliczne. Pozwoli to na wzrost ruchu turystycznego i wpłynie na rozwój turystyki biznesowej i motywacyjnej charakteryzującej się dużą dochodowością
- Należy prowadzić promocję w oparciu o znane za granicą formy promocji: CD-romy, konferencje prasowe, pobyty studyjne, itd.
- Konieczna staje się poprawa oznakowanie turystycznego miasta i rozszerzenie informacji turystycznej
- Należy prowadzić badania preferencji turystów odwiedzających miasto – nie tylko w okresie letnim

Załączniki:

XI Europejskie Miasta Kultury w latach 1985-2004

ROK	EMK
1985	Ateny
1986	Florencja
1987	Amsterdam
1988	Berlin
1989	Paryż
1990	Glasgow
1991	Dublin
1992	Madryt
1993	Antwerpia
1994	Lizbona
1995	Luxemburg
1996	Kopenhaga
1997	Saloniki
1998	Sztokholm
1999	Weimar
2000	Awinion
	Bergen
	Bolonia
	Bruksela
	Helsinki
	Kraków
	Praga
	Reykiawik
	Santiago de Compostela
2001	Porto, Rotterdam
2002	Salamanka, Bruggia
2003	Graz
2004	Genua, Lille

XII Kraje upoważnione do nominowania Europejskiej Stolicy Kultury w latach 2005-2019

2005	Irlandia
2006	Holandia
2007	Luksemburg
2008	Wielka Brytania
2009	Austria
2010	Niemcy
2011	Finlandia
2012	Portugalia
2013	Francja
2014	Szwecja
2015	Belgia
2016	Hiszpania
2017	Dania
2018	Grecja
2019	Włochy

XIII Kalendarium Festiwalu *Kraków 2000*

Wybrane wydarzenia

ROK 1996

- 26-28.05 *Cztery seanse z Wajdą* - pokazy filmów A. Wajdy
- 28.05-6.06 Przegląd filmów japońskich
- 15.06 *Noc listopadowa* - projekcja widowiska telewizyjnego na Rynku Głównym
- 21.06-21.07 *Polski plakat filmowy* - wystawa
- 23.06 Wianki – widowisko z udziałem zespołu Plasticiens Volants
- Pochód Królów na Wawel (zrealizowano w roku 1997)
- 2-4.08 Projekcja publiczna K. Wodiczki
- 16.09 *Carmen funebre* – spektakl w wykonaniu Teatru Biuro Podróży
- wrzesień – październik – V Festiwal Unii Teatrów Europy
- 10-17.10 Przegląd Filmów Akira Kurosawy
- 4-13.11 *Dziesięć filmów, które wstrząsnęły światem*
- 14.11 Uroczysty seans filmowy w 100-lecie pierwszej projekcji na ziemiach polskich
- 4-30.11 *To lubię* - wystawa

ROK 1997

- 10.01 Inauguracja Roku Poezji
- 26-31.03 I Wielkanocny Festiwal L. van Beethovena
- 5.04-31.05 *Kraków miastem poezji* program edukacyjny dla młodzieży
- 12.06 *Mieszkańcy wieży pieśni* – koncert
- 21.06 *Pochód królów* – widowisko plenerowe
- 27.06 koncert plenerowy Gorana Bregoviča
- 1.10-26.10 Festiwal *Między Wawelem a Giewontem* (główna część programu)
- 4-6.10 *Spotkanie Poetów Wschodu i Zachodu*

ROK 1998

6.02 Koncert inauguracyjny Roku Krzysztofa Pendereckiego

5.04 koncert Orchestre Français de Jeunes

7.04 *Pasja według św. Mateusza* J.S.Bacha- koncert Collegium Vocale

8-13.04 II Wielkanocny Festiwal L. van Beethovena

26.05 koncert oratoryjny towarzyszący VI Światowej Konferencji Miast Historycznych

18.09-10.10 Festiwal Krzysztofa Pendereckiego

20.10 koncert Westminster Abbey Choir

6.12 Nadzwyczajny koncert Akademii Muzycznej w Krakowie kończący Rok Krzysztofa Pendereckiego

ROK 1999

25-28.03 XXIV Krakowskie Reminiscencje Teatralne

31.03-5.04 III Wielkanocny Festiwal L. van Beethovena

7-9.05 *Na krawędzi Tysiąclecia – krakowskie spotkania ZNAK*omitości – jubileusz wydawnictwa ZNAK

14-15.08 *Rozstaje* – Festiwal Muzyki Tradycyjnej

22.09-30.11 KIDE –interaktywna rzeźba

23-26.09 *Conrad a historia* – międzynarodowa konferencja naukowa

12-16.10 Festiwal *Misteria, inicjacje*

22.10 *Zapis*– spotkanie literackie Czesława Miłosza z Tomaszem Tranströmerem

18.11.1999-31.01.2000 *Zapomniani bracia* –wystawa

21-23.11 Międzynarodowa Konferencja Konserwatorska *Kraków 2000*

2-4.12 Międzynarodowa Kawiarnia Literacka

3.12.1999-12.01.2000 Szopka Prowansalska

14.12.1999-29.07.2000 *Oblicza Boga* –wystawa

ROK 2000

STYCZEŃ

15.01 Ceremonia otwarcia Festiwalu *Kraków 2000*

9.01 *Siedem Tradycji* – cykl koncertów prezentujących najstarsze tradycje śpiewu modlitewnego – Schola Węgajty, Chór Św. Michała z Estonii

10-16.01., 25-27.05. Festiwal Muzyki Cerkiewnej

15.01-15.03 *Obrazy modlitwą malowane* – wystawa ikon

LUTY

2-28.02 *Find* – wystawa fińskiej sztuki użytkowej

8.02-31.03 Biblioteki 2000 – prezentacja Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie

25-27.02 Glossary Altar Maria Moroz, The House of Nine Cities (Bruksela ceremonia wspólnego otwarcia)

MARZEC

11-12.03 *Młodzi Kraków 2000*: Małopolskie Dni Internetu 2000

19.03 *Młodzi Kraków 2000*: Ognik

19, 20.03 Cykl Wielkich Wykonań – koncert Norddeutscher Rundfunk

23-27.03 Alternatywna Europa – *Zaduch* – *Duszność* – *Duchowość* – XXV Krakowskie Reminiscencje Teatralne

25.03 Cykl wielkich wykonań – koncert Concentus Musicus

25.03-15.06 Praga w Krakowie, Kraków w Pradze – wystawy i warsztaty, Praga, Kraków

31.03 Kultura Europy w dokumentach archiwalnych – stała prezentacja internetowa 9 Europejskich Miast Kultury

KWIECIEŃ

1-2.04 Jubileusz *Tygodnika Powszechnego*

8.04 Droga, życie, miłość - oratorium wielkanocne

13-14.04 *Młodzi Kraków 2000*: Konferencja "Takie Rzeczypospolite będą..."

18-24.04 IV Wielkanocny Festiwal Ludwiga van Beethovena

29.04-25.05 wystawa prac Ryszarda Horowitza

MAJ

1, 2.05 VII Krakowska Wiosna Baletowa - Hubbard Street Dance Chicago (składanka baletowa:

1.05 *Rassemblement*, *Let's Call the Whole Thing Off*, *Sechs Tänze* (Six Dances), *Nine Sintra Songs*; 2.05 *Jardi Tancat* (Enclosed garden), *Quartet for IV...*, *Sechs Tänze* (Six Dances), *The Envelope*, *The 40's*)

5, 6.05 VII Krakowska Wiosna Baletowa - Decouflé (dwuczęściowy spektakl *Shazam! Triton*)

5.05 *Dzień Kultury – Wolność słowa i dialogu. Wolność na progu Trzeciego Tysiąclecia – szanse i zagrożenia* - konferencja

5.05-15.09 *Wawel 1000-2000* – wystawa

Zamek Królewski na Wawelu – 5.05-30.07

Muzeum Katedralne – 5.05-31.08

Muzeum Archidiecezjalne – 5.05-15.09

8-12.05. IX Międzynarodowy Festiwal Teatrów Uniwersyteckich

9.05 Cykl wielkich wykonań - Wiener Akademie

11.05-16.07 i 10.09-30.10 *Skarby Uniwersytetu Jagiellońskiego* – wystawa w ramach obchodów 600-lecia odnowienia Akademii Krakowskiej

12-14.05 *Odprawa posłów greckich* - w ramach obchodów 600-lecia odnowienia Akademii Krakowskiej

14.05 Cykl wielkich wykonań – Bergen Philharmonic Orchestra

23.05 *Siedem Tradycji* - Organum

24.05 i 26.05 *Gospel*

25.05-4.06 *Festiwal Stanisława Wyspiańskiego*

29.05-31.08 III Międzynarodowe Dziecięce Biennale Lalki Teatralnej

maj 2000 *Czy znasz Kraków?* – finał konkursu – edycja krakowska. Temat: "Kraków epoki renesansu i baroku"

31.05-4.06 *Młodzi Kraków 2000: Permanentny Festiwal*

CZERWIEC

6-9.06 *Młodzi Kraków 2000: Europejskie Spotkania Młodzieży*

7.06 *Młodzi Kraków 2000: Temat z wariacjami*

9.06-23.07 *Siła wyobraźni. Symbolizm w Brukseli* - wystawa

10.06 *Bogowie Starożytnego Egiptu* – wystawa stała

10-28.06 VI Biennale Sztuk Plastycznych Osób Niepełnosprawnych

16-17.06 *Bo dopiero w Krakowie...*

15.06-16.07 *Festiwal Tadeusza Kantora* – wystawa *Tadeusz Kantor. Niemożliwe*

19, 20.06 VII *Krakowska Wiosna Baletowa* - Sanktpetersburgski Teatr Baletu Borisa Eifmana (*Rosyjski Hamlet*)

23.06 *Siedem Tradycji* – Capella Regia Musicalis

23-25.06 *Młodzi Kraków 2000: Pueri Cantores*

24.06 *Legendy Krakowa* – Wianki 2000
27.06 Cykl wielkich wykonań – koncert New York Philharmonic Orchestra
27-29.06 Mroźek 70
28, 29.06 VII Krakowska Wiosna Baletowa - Balet Opery La Scala (*Wielki Gatsby*)
28.06-2.07 *Krakowiak 2000* – *Krakowiaczy i Górale* – festiwal folklorystyczny
29.06 Siedem Tradycji – Grecki Chór Bizantyjski

LIPIEC

1-2.07 *Mistrzowie Jazzu* – koncerty
1-9.07 X Festiwal Kultury Żydowskiej
1-17.07 Festiwal Tańca *Kraków 2000*
6.07-31.08 Letnie koncerty organowe
6-9.07 XIII Festiwal Teatrów Ulicznych
14.07-31.10 *Potęga obyczaju* – wystawa
20-27.07 "Madame Monsieur" – spektakl taneczny, autor Philippe Olza
17.07-13.08 Malinowski – Witkacy. Fotografia: *między nauką a sztuką* - wystawa
18.07 Siedem Tradycji – Micrologus
19.07 Cykl wielkich wykonań - Les Musiciens (Luxembourg)
25.07 *Codex Calixtinus* – koncert średniowiecznej muzyki sakralnej
27-29.07 *Rozstaje 2000* - u zbiegu tradycji: Małopolska-Galicja-Karpaty - Festiwal Muzyki Tradycyjnej

SIERPIEŃ

4-6.08 Festiwal Tańców Dworskich
13.08 Cykl wielkich wykonań – koncert Bundesjugendorchester
18-20.08 1000 Lat Państwa Węgierskiego - uroczystości rocznicowe
19.08 Transmisja koncertu Plácido Domingo z okazji 1000-lecia Wrocławia
27.08 Siedem Tradycji – La Petite Bande

WRZESIEŃ

1,2.09 VII Krakowska Wiosna Baletowa - Batsheva Dance Company -The Junior Company
(fragmenty *Zachacha* i *Part, Dance*)

- 2.09 *Spotkania 2000*: Lluís Llach, Jacek Kaczmarski, Leszek Wójtowicz - koncert
- 3.09 *Voices of Europe* – koncert
- 7.09-1.10 *Most do przyszłości* – Międzynarodowe Triennale Grafiki
- 18.09 *Takie większe wesele* – widowisko
- 16-18.09 Muro Dipinto
- 16-17.09 *Kobiety Mishimy* Yukio Mishimy - prezentacja japońskiego Euro-Japan Theatre du Sygne
- 18.09-30.10 *Obrazy Biblijne. Marc Chagall*
- 19.09-26.11 *Obrazy śmierci w sztuce polskiej XIX i XX wieku* – wystawa
- 20.09-26.11 Skarby św. Franciszka – wystawa

PAŹDZIERNIK

- 4.10-31.12 Biblioteki 2000 - *Pisarze z Europejskich Miast Kultury roku 2000*
- 6.10 *Czy znasz Kraków?* - finał edycji polonijnej. Temat: "Kraków"
- 7-14.10 *Misteria, inicjacje* – festiwal teatralny
- 9.10-26.11 Festiwal Tadeusza Kantora - *Certeses Sentides* wystawa Antonio Tapiesa
- 9.10-31.12 Festiwal Tadeusza Kantora - *Wędrówka z Tadeuszem Kantorem*
- 13-20.10 TaliA - IV Festiwal Komedi (Tarnów)
- 19.10-15.01.01 *Piotr Michałowski w dwusetną rocznicę urodzin* – wystawa monograficzna
- 14-29.10 *Młodzi Kraków 2000*: MU Festiwal
- 16.10-16.12 *Młodzi Kraków 2000*: Kiedy energia staje się materią
- 19-27.10 *Aksamitna Kurtyna* – festiwal muzyki współczesnej
- 23-26.10 Międzynarodowa Konferencja Konserwatorska *Kraków 2000*
- 26-29.10 Biblioteki 2000 - Międzynarodowa Konferencja dyrektorów bibliotek 9 Europejskich Miast Kultury
- 29.10, 3-5.11, 10-15.11 Festiwal Audio Art

LISTOPAD

- 3-5, 10-12.11 Festiwal Audio Art
- 7.11-31.12 *Sztuka ikony. Malarstwo sakralne z Macedonii (XI-XIX w.)* – wystawa ikon
- 10-21.11 André Delvaux - retrospektywa filmowa
- 10-13.11 II Krakowskie spotkania poetów. Poezja - między piosenką a modlitwą
- 15.11 EUROHEAD – Kraków (wernisaż w Pradze 9.10, wernisaż w Helsinkach 5.12)
- 1 6-19.11 *Młodzi Kraków 2000*: Europejska wymiana poglądów
- 16-19.11 *Młodzi Kraków 2000*: Festiwal "Zapowiadających się"

Obchody 20-lecia Solidarności

8.11-13.12 Wystawa "Solidarność - kruszenie muru"

9, 10.11 Międzynarodowa Konferencja: "Droga do Solidarności. Tradycje polskiego antykomunizmu"

14, 15.11 Międzynarodowe Sympozjum naukowe: "Idea Solidarności dzisiaj"

GRUDZIEŃ

1.12-14.01.2001 Szopka wenecka

2.12-31.01.2001 *Communication – Heureka* – wystawa multimedialna

7.12 Konkurs Najpiękniejszych Szopek

8.12-12.01 *Rzeczy pospolite* – wystawa sztuki użytkowej

8-31.12 Festiwal Tadeusza Kantora - Memory/Loss – wystawa Roberta Wilsona

15-17.12 Gala Dinner

31.12 Noc Tysiąclecia - Sylwester 2000/2001

styczeń- grudzień *Opończa* - projekty krakowskich związków i stowarzyszeń twórczych

XIV Wybrane wydawnictwa Festiwalu *Kraków 2000*

Poniżej przedstawiamy wydawnictwa Festiwalu *Kraków 2000*.

XIV.1 Muzyka

AKSAMITNA KURTYNA

- *Aksamitna kurtyna* katalog festiwalu, wydawca Biuro *Kraków 2000*, Kraków 2000

CODEX CALIXTINUS

- *Codex Calixtinus* program koncertu, wydawca Biuro *Kraków 2000*, Kraków 2000
- *Codex Calixtinus* program koncertu, edycja angielska, wydawca Biuro *Kraków 2000*, Kraków 2000
- *Codex Calixtinus*, program koncertu, edycja francuska, wydawca Biuro *Kraków 2000*, Kraków 2000
- *Codex Calixtinus*, program koncertu, edycja hiszpańska, wydawca Biuro *Kraków 2000*, Kraków 2000

CYKL SIEDEM TRADYCJI

- *Anonim, Sonata. Giacomo Carissimi, Dixit Dominus. Diluvium universale. Pietro Verdina, Magnificat* program koncertu, wydawca Biuro *Kraków 2000*, Kraków 2000
- *Bizantyjska Liturgia na Uroczystość św. Piotra i Pawła* program koncertu, wydawca Biuro *Kraków 2000*, Kraków 2000
- *Franciszkańskie laudy i pieśni religijne XIII i XIV wieku* program koncertu, wydawca Biuro *Kraków 2000*, Kraków 2000
- *Johann Sebastian Bach. Msza h-moll* program koncertu, wydawca Biuro *Kraków 2000*, Kraków 2000
- *Missa Corsicana* program koncertu, wydawca Biuro *Kraków 2000*, Kraków 2000
- *Ordo Stellae, czyli rzecz o gwiazdzie* program koncertu, wydawca Biuro *Kraków 2000*, Kraków 2000

CYKL WIELKICH WYKONAŃ

- *Bergen Filharmoniske Orchester* program koncertu, ed. pol-ang., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000
- *Bundesjugendorchester* program koncertu, ed. pol-niem., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000
- *Concentus Musicus Wien* program koncertu, ed. pol-ang., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000
- *Cykl wielkich wykonań* newsletter, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000
- *L'ensemble „Les musicens”* program koncertu, ed. pol-franc., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000
- *New York Philharmonic* program koncertu, ed. pol-ang., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000
- *Norddeutscher Rundfunk Symfonienorchester* program koncertu, ed. pol-ang., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000
- *Wiener Akademie* program koncertu, ed. pol-ang., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000

ROK KRZYSZTOFA PENDERECKIEGO

- *Concert accompanying 6th World Conference of Historical Cities* program koncertu, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1998
- *Festiwal Krzysztofa Pendereckiego* katalog festiwalu, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1998
- *Krzysztof Penderecki, Czarna maska* program spektaklu, wydawca Opera i Operetka w Krakowie, Kraków 1998
- *Krzysztof Penderecki. Czarna maska. Współczesny taniec śmierci / Krzysztof Penderecki The Black Mask Contemporary Dance of Death*, dwujęzyczny [pol.-ang.] katalog wystawy, wydawcy: Międzynarodowe Centrum Kultury, Biuro Kraków 2000, Kraków 1998
- *Krzysztof Penderecki's Music in the Context of 20th-century Theatre* materiały z sesji muzykologiczno-teatrologicznej, ed. ang. z polskim streszczeniem artykułów, wydawca Akademia Muzyczna w Krakowie, Kraków 1999
- *Orchestre Français des Jeunes* program koncertu, ed. pol.-franc., wydawca: Biuro Kraków 2000, Kraków 1998
- *Pasja wg św. Mateusza* program koncertu, ed. pol.-ang., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1998

- *Rok Krzysztofa Pendereckiego. Koncert inauguracyjny* program koncertu, ed. pol.-ang., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1998

VOICES OF EUROPE

- *Voices of Europe*, dwujęzyczny [pol.-ang.] program koncertu, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000

WIELKANOCNY FESTIWAL LUDWIGA VAN BEETHOVENA

- *Beethoven. Studien und Interpretationen* materiały z sesji naukowych, ed. niem., wydawca Akademia Muzyczna w Krakowie, Biuro Kraków 2000, Kraków 2000
- *Beethoven. Studia i interpretacje* materiały z sesji naukowych, wydawca Akademia Muzyczna w Krakowie, Biuro Kraków 2000, Kraków 2000
- *Wielkanocny Festiwal Beethovenowski. Beethoven Osterfestival. Beethoven Easter Festival* newsletter festiwalu, wydawca Wydział Kultury Urzędu Miasta Krakowa, Biuro Kraków 2000, Kraków 1997
- *II Ludwig van Beethoven Easter Festival* katalog festiwalu, ed. ang., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1998
- *II Wielkanocny Festiwal Ludwiga van Beethovena* katalog festiwalu, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1998
- *III Ludwig van Beethoven Easter Festival* katalog festiwalu, ed. ang., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1999
- *III Wielkanocny Festiwal Ludwiga van Beethovena* katalog festiwalu, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1999
- *IV Wielkanocny Festiwal Ludwiga van Beethovena* katalog festiwalu, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000
- *4th Ludwig van Beethoven Easter Festival* katalog festiwalu, ed. ang., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000

XIV.2 Plastyka/wystawy

MONOGRAFIE

- *Malinowski-Witkacy* katalog wystawy, edycja dwujęzyczna, wydawca Konteksty, Warszawa 2000

- *Między Giewontem a Parnasem* katalog wystawy, wydawca Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 1997
- *Obrazy śmierci w sztuce polskiej XIX i XX wieku* katalog wystawy, wydawca Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 2000
- *Piotr Michałowski*. katalog wystawy, wydawca Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 2000
- *Siła wyobraźni. Symbolizm w Brukseli. La force de l'imaginaire. Bruxelles et le Symbolisme* dwujęzyczny [pol.-franc.] katalog wystawy, wydawca Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków 2000
- *Stanisław Wyspiański. Opus magnum* katalog wystawy, wydawca Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 2000

SZTUKA WSPÓŁCZESNA

- *Bridge to the Future. International Print Triennial Kraków 2000* broszura promocyjna MTG, ed. ang., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1999
- *Most do przyszłości. Międzynarodowe Triennale Grafiki Kraków 2000*, broszura promocyjna MTG, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1999
- *Laureaci Międzynarodowego Triennale Grafiki Kraków 2000* katalog laureatów wystawy głównej MTG, wydawca Stowarzyszenie Międzynarodowe Triennale Grafiki, Kraków 2000
- *Międzynarodowe Triennale Grafiki Most do przyszłości* katalog wystawy głównej MTG, wydawca Stowarzyszenie Międzynarodowe Triennale Grafiki, Kraków 2000
- *Międzynarodowe Triennale Grafiki Rekomendacje. Młoda grafika polska* katalog wystawy, wydawca Stowarzyszenie Międzynarodowe Triennale Grafiki, Kraków 2000
- *Krakow – Praha 2000. Wystawa Katedry Fotografii ASP w Krakowie* katalog wystawy, wydawca Eurotone, Kraków 2000
- *Praha – Kraków. Krakow – Praha. Wystawa Fotografii Katedry FAMU Praha* katalog wystawy, ed. polsko-angielsko-czeska, wydawca FAMU, Praha 2000
- *Dorota Krakowska. Bestyjkarium* katalog wystawy, wydawca Galeria Zderzak, Kraków 2000
- *Mam wam coś do powiedzenia. Tadeusz Kantor – autoportrety* katalog wystawy, wydawca Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 2000
- *Odczuwanie pewności. Antoni Tapies* trójjęzyczny [pol, hiszp, kataloński] katalog wystawy, wydawca Instituto Cervantes de Varsovia, Warszawa 2000

- *Rzeczy pospolite. Polskie wyroby 1899-1999*, katalog wystawy, Kraków 2000
- *Zbigniew Bajek, Raj utracony* katalog wystawy, wydawca Galeria Format, Kraków 1997

INNE

- *Bogowie starożytnego Egiptu. The Gods of Ancient Egypt* dwujęzyczny [pol.-ang.] katalog wystawy stałej, wydawca Muzeum Archeologiczne w Krakowie, Kraków 2000
- *Duchowość żydowska w Polsce*, wydawca Księgarnia Akademicka, Kraków 2000
- *Marc Chagall. Obrazy biblijne* katalog wystawy, wydawca: Muzeum Archidiecezjalne w Krakowie, Kraków 2000
- *Oblicza Boga* katalog wystawy, wydawca Muzeum Etnograficzne im. Seweryna Udzieli w Krakowie, Kraków 1999
- *Solidarność – Kruszenie muru* katalog wystawy, wydawca Fundacja Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego, Kraków 2000
- *Sztuka ikony. Malarstwo sakralne Macedonii XI-XIX w.* dwujęzyczny [pol.-ang.] katalog wystawy, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000
- *To lubię* katalog wystawy, wydawca Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 1996
- *VI Międzynarodowe Biennale Sztuk Plastycznych Osób Niepełnosprawnych* katalog wystawy, wydawca Fundacja Sztuki Osób Niepełnosprawnych, Kraków 2000
- *Potęga obyczaju* broszura promocyjna wystawy, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000
- *Potęga obyczaju* katalog wystawy, ed. pol.-ang., wydawca DELTA DESIGNE, Kraków 2000
- *Power of Custom* broszura promocyjna wystawy, ed. ang. wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000
- *Skarby krakowskich klasztorów* katalog wystawy *Skarby św. Franciszka*, ed. pol.-ang.-niem., wydawca Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Kraków 2000
- *Skarby św. Franciszka* broszura promocyjna wystawy, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1999
- *Treasures of St Francis* broszura promocyjna wystawy, ed. ang., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000
- *Wawel 1000-2000 Kultura artystyczna dworu królewskiego i katedry. Katedra Krakowska – biskupia, królewska, narodowa* t.I: katalogu wystawy, wydawca Zamek Królewski na Wawelu, Muzeum Katedralne na Wawelu, Muzeum Archidiecezjalne w Krakowie, Kraków 2000

- *Wawel 1000-2000. Skarby Archidiecezji Krakowskiej* t. II katalogu wystawy
- *Wawel 1000-2000. Ilustracje. Illustrations* t. III, dwujęzyczna [pol.-ang.] dokumentacja fotograficzna wystawy
- *Wawel 1000-2000, Artistic Culture of the Royal Court and the Cathedral. Cracow Cathedral – the Episcopal Royal and National Shrine* t. IV katalogu wystawy, wersja angielska tekstów t. I,
- *Wawel 1000-2000, Treasures of the Archdiocese of Cracow* t V katalogu wystawy, wersja angielska tekstów t. II,
- *Wawel 1000-2000. A Jubilee Exhibition* broszura promocyjna wystawy, ed. ang. wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1999

XIV.3 Literatura

- Camilo José Cela, *Nowe przygody i nieszczęścia Łazika z Tormesu* wydawca Wydawnictwo Literackie, Kraków 1997
- Czesław Miłosz, *Piesek przydrożny* wydawca SIW Znak, Kraków 1997
- Czesław Miłosz. *Poezje wybrane. Selected Poems* ed. pol.-ang., wydawca Wydawnictwo Literackie, Kraków 1997
- Ewa Lipska, Sławomir Mrożek, Jan Józef Szczepański, Julian Kornhauser, Józef Baran, Adam Ziemiański, Krzysztof Lisowski. *Bibliography* wydawca Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie, Kraków 1999
- *Exlibris Kraków 2000* katalog wydawnictw związanych z Rokiem Poezji, ed. pol.-ang., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1997
- Jewgienij Riejn, *Diamenty są wieczne* wydawca SIW Znak, Kraków 1997
- *Kraków. Guidebooks in Foreign Languages (Edited 1995-1999). Bibliography* wydawca Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie, Kraków 1999
- Lina Kostenko, *I dzień, i noc, i mgnienie* wydawca Oficyna Literacka, Kraków 1997
- Natalia Gorbaniewska, *Nic nie będzie dziwnego* wydawca Oficyna Literacka, Kraków 1997
- Nikołaj Gumilow, *Zatruta tunika* wydawca Oficyna Literacka, Kraków 1997
- Octavio Paz, *Lévi-Strauss albo nowa ucztą Ezopa* wydawca Wydawnictwo Literackie, Kraków 1997
- Robert Hass, *Zbierając jeżyny* wydawca SIW Znak, Kraków 1997
- Stanisław Lem. *Bibliography.* wydawca Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie, Kraków 1999

- *Sto wierszy polskich. Hundert Polnische Gedichte* antologia polskiej poezji: od Biernata z Lublina i Mikołaja Reja po Wisławę Szymborską i Czesława Miłosza, wydawca Wydawnictwo Literackie, Kraków 1997
- Tadeusz Różewicz, *Poezje wybrane. Selected Poems*, ed. pol.-ang., wydawca Wydawnictwo Literackie, Kraków 1997
- Tomas Tranströmer, *Późnojesienny labirynt* wydawca Oficyna Literacka, Kraków 1997
- Tomas Venclova, *Aleksander Wat. Obrazburca* wydawca Wydawnictwo Literackie, Kraków 1997
- *Wisława Szymborska, Czesław Miłosz. Bibliography* wydawca Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie, Kraków 1999
- Wisława Szymborska, *O śmierci bez przesady. De la mort sans exagérer* ed. pol.-franc., wydawca Wydawnictwo Literackie, Kraków 1997
- Wisława Szymborska, *Sto wierszy – sto pociech. Hundert Gedichte – Hundert Freunden* ed. pol. – niem., wydawca Wydawnictwo Literackie, Kraków 1997
- Wisława Szymborska. *Nic dwa razy. Nothing Twice* ed. pol.-ang., wydawca Wydawnictwo Literackie, Kraków 1997
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie broszura reklamowa Biblioteki, wydawca Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie, Kraków 2000
- *Spotkanie Poetów Wschodu i Zachodu. Meeting of Poets from East and West* almanach poetów biorących udział w Spotkaniu Poetów Wschodu i Zachodu, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1997
- *Poezja. Między piosenką a modlitwą* almanach poetów biorących udział w II Spotkaniu Poetów Wschodu i Zachodu, Kraków 2000

XIV.4 Teatr

- *Theatrical Kraków – The Theaters of Kraków*, historia krakowskich teatrów, ed. ang., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1999
- *Das theatralische Krakau – die Theater Krakaus* historia krakowskich teatrów, ed. niem. wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1999
- *Cracovie théâtrale – les théâtres de Cracovie* historia krakowskich teatrów, ed. franc., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1999

- *24 Krakowskie Reminiscencje Teatralne* program festiwalu, Kraków 1999
- *Alternatywna Europa. 25 Krakowskie Reminiscencje Teatralne* biuletyn festiwalu, ed. pol.-ang. Kraków 2000
- *Przewodnik po rzeczach najważniejszych. 25 Krakowskie Reminiscencje Teatralne* program festiwalu, ed. pol.-ang., Kraków 2000
- *Center for Theater Practices Gardzienice*, program spektaklu *Metamorfozy*, ed. ang., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1999
- *Kraków 2000, Festiwal '96. Andrzej Wajda* program festiwalu Andrzeja Wajdy, ed. pol.-ang. wydawca Gmina Miasta Krakowa, Fundacja Kultury, Biuro Organizacyjne Festiwalu, Kraków 1996
- *Misteria, inicjacje* program festiwalu, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000
- *Misteria, inicjacje* program sesji naukowej, ed. pol.-ang., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1999
- *Ośrodek Praktyk Teatralnych Gardzienice* program spektaklu *Metamorfozy*, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1999
- *V Festiwal Unii Teatrów Europy* program festiwalu, wydawca Stary Teatr Kraków, Kraków 1996

XIV.5 Taniec

- *Festiwal tańca Kraków 2000* program, wydawca Śląski Teatr Tańca, Katowice 2000
- *Festiwal tańców dworskich* program festiwalu, wydawca Biuro Promocji Studio 2, Kraków 2000
- *VII Krakowska Wiosna Baletowa* program, Kraków 2000

XIV.6 Festiwale interdyscyplinarne

FESTIWAL KULTURY ŻYDOWSKIEJ

- *X Festiwal Kultury Żydowskiej w Krakowie* dwujęzyczny [pol.-ang.] katalog Festiwalu, wydawca Graffiti Ltd., Kraków 2000

FESTIWAL MIĘDZY WAWELEM A GIEWONTEM

- *Dom pod Jedłami i jego twórca. Studia i wspomnienia* wydawca SIW Znak, Kraków 1997
- *Festiwal Między Wawelem a Giewontem* program festiwalu wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków-Zakopane 1997
- *Kraków miastem poezji* program, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1997
- *Kultura a natura. W stulecie domu „Pod Jedłami” 1897-1997* materiały sesji naukowej, wydawca Tatrzański Park Narodowy, Kraków-Zakopane 1997
- *Świat Leli Pawlikowskiej* katalog wystawy, Festiwal Między Wawelem a Giewontem, wydawca Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 1997

FESTIWAL STANISŁAWA WYSPIAŃSKIEGO

- *Festiwal Stanisława Wyspiańskiego* program Festiwalu, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000
- *Zygmunta Koniecznego muzyka do Wyspiańskiego* program koncertu, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000

FESTIWAL TADEUSZA KANTORA

- *Festiwal Tadeusza Kantora. The Tadeusz Kantor Festival*, program Festiwalu Tadeusza Kantora, ed. pol.-ang. Kraków 2000
- *Memory/ Loss. Robert Wilson* katalog wystawy, wydawca Fundacja im. Tadeusza Kantora, Kraków 2000
- *Tadeusz Kantor. Wędrówka*, wydawnictwo towarzyszące wystawie, wydawca Cricoteka, Kraków 2000

MŁODZI KRAKÓW 2000

- *Młodzi Kraków 2000* program wydarzeń, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000
- *Ognik. Fotografie Wojtka Jachymiaka* katalog wystawy, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000

ROZSTAJE

- *Rozstaje 2000. Festiwal Muzyki Tradycyjnej* program festiwalu, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2000

XIV.7 Inne

- Adam Bujak, *Königliches Krakau* album, ed. niem. wydawca Leszek Sosnowski, Biały Kruk, Kraków 1999
- Adam Bujak, *Królewski Kraków* album, wydawca Leszek Sosnowski, Biały Kruk, Kraków 1999
- Adam Bujak, *The Royal Krakow* album, ed. ang. wydawca Leszek Sosnowski, Biały Kruk, Kraków 2000
- *Evidence! Europe reflected in Archives* wydany w językach Miast Kultury Europejskiej oraz po angielsku katalog internetowej prezentacji dokumentów archiwalnych wybranych przez kuratorów EMK., wydawca The Evidence Group, Santiago de Compostela 2000
- Marcin Fabiański, Jacek Purchla *Przewodnik po architekturze Krakowa*, wydawca: Wydawnictwo Literackie, Biuro Kraków 2000, Kraków 2000
- Jacek Purchla *Cracow in the European Core*, wydawca Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków 2000

WYDAWNICTWA PROMOCYJNE FESTIWALU

(układ chronologiczny)

- *Cracow 2000* broszura promocyjna, Kraków 1996
- *Kraków 2000 przedstawia krakowskie instytucje kulturalne* broszura promocyjna, wydawca Biuro Kraków 2000, Gmina Miasta Krakowa, Kraków 1996
- *Cracow Cultural Life* broszura promocyjna, wydawca Gmina Miasta Krakowa, Kraków 1997
- *Kraków 2000 Europejskie Miasto Kultury*, broszura promocyjna, Kraków 1998
- *Kraków 2000, Ville Européenne de la Culture* broszura promocyjna, ed. franc. Kraków 1998
- *Kraków 2000. European City of Culture* broszura promocyjna, ed. ang., Kraków 1998
- *Kraków 2000. Die Europäische Kulturstadt* broszura promocyjna, ed. niem., Kraków 1998
- *Wydarzenia Kraków 2000*, folder Festiwalu Kraków 2000, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1999
- *Events Kraków 2000*, folder Festiwalu Kraków 2000, ed. ang., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1999

- *Album wybranych wydarzeń Kraków 2000. Album of selected Events* wydawnictwo promocyjne Festiwalu, wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 1999
- *Album Festiwal Kraków 2000 Europejskie Miasto Kultury w fotografii*, wydawnictwo podsumowujące Festiwal, ed. pol.-ang., wydawca Biuro Kraków 2000, Kraków 2001
- *Festiwal Kraków 2000 Europejskie Miasto Kultury – dokumentacja wydarzeń*, wydawnictwo podsumowujące Festiwal, wydawca Biuro Kraków2000, Kraków 2001

PRZEWODNIKI PO ODDZIAŁACH MUZEUM NARODOWEGO

- *Dom Jana Matejki* przewodnik po oddziale Muzeum Narodowego, wydawca Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 1997
- *Dom Józefa Mehoffera* przewodnik po oddziale Muzeum Narodowego, wydawca: Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 1998
- *Muzeum Stanisława Wyspiańskiego* przewodnik po oddziale Muzeum Narodowego, wydawca Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 1998
- *Stanisław Wyspiański Museum, A Guide Book*, przewodnik po oddziale Muzeum Narodowego, ed. ang., wydawca Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 1998
- *The Jan Matejko House. A Guide Book* przewodnik po oddziale Muzeum Narodowego, ed. ang., wydawca Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 1998
- *The Józef Mehoffer House, A Guide Book*, przewodnik po oddziale Muzeum Narodowego, ed. ang. wydawca: Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 1998

WYDAWNICTWA CYKLICZNE

- *Karnet* – miesięcznik, redakcja Centrum Informacji Kulturalnej
- *Karnet* edycja poświęcona wydarzeniom roku 2000, red. redakcja Centrum Informacji Kulturalnej
- *Maszkaron. Magazyn Festiwalu Kraków 2000*, nr 0, 1-4

PŁYTY CD

- *1000 lat muzyki w Krakowie. Muzyka dawna*, wydawca Biuro Kraków 2000
- *1000 lat muzyki w Krakowie. Muzyka współczesna*, wydawca Biuro Kraków 2000
- *Codex Calixtinus*, wydawca Biuro Kraków 2000
- *Dźwięki Krakowa*, wydawca Biuro Kraków 2000, Polskie Radio w Krakowie
- *Głosy poetów*, wydawca Polskie Radio Kraków

- *J.S. Bach, Vivaldi, violin concertos*, wydawca Biuro Kraków 2000 we współpracy z CD ACCORD,
- *Rozstaje 2000 Festiwal Muzyki Tradycyjnej*, wydawca wydawnictwo Jana Słowińskiego, Biuro Kraków 2000
- *The Best of Cracow Jazz vol. 1 Traditional*, wydawca Cracovia Music Productions Records
- *The Best of Cracow Jazz vol. 2 Modern*, wydawca Cracovia Music Productions Records

CD-ROMY

- *Uniwersytet Jagielloński w Krakowie* multimedialna prezentacja uczelni, wydawca Biuro Jubileuszowe Uniwersytetu Jagiellońskiego
- *Widoki Krakowa* zdjęcia prezentujące najważniejsze miejsca i postacie krakowskie, wydawca Biuro Kraków 2000
- *Wirtualna rekonstrukcja Krakowa – okres romański*, wydawca MM Interactive

KASETY WIDEO

- *Festiwal Kraków 2000 – muzyka, plastyka, teatr*, prezentacja wydarzeń Festiwalu, produkcja Biuro Kraków 2000
- *Festiwal Kraków 2000* prezentacja wydarzeń Festiwalu, produkcja Biuro Kraków 2000
- *Inauguracja Festiwalu Kraków 2000* relacja z ceremonii otwarcia Festiwalu, produkcja TVP Kraków, Biuro Kraków 2000
- *Sto lat po weselu* produkcja TVP Kraków, Biuro Kraków 2000
- *Kraków 2000 – Europejskie Miasto Kultury*, film podsumowujący Festiwal, wersja pol. I ang., produkcja TVP Kraków & Biuro Kraków 2000
- *Kantor. Film biograficzny* produkcja Biuro Kraków 2000
- *Manekiny Tadeusza Kantora, 1983. Gdzie są niegdysiejsze śniegi, 1984. Istnieje tylko to, co się widzi, 1992* produkcja Biuro Kraków 2000
- *Nigdy tu nie powrócę* produkcja Biuro Kraków 2000
- *Powrót Odysa* produkcja Biuro Kraków 2000
- *Wielopole, Wielopole* produkcja Biuro Kraków 2000

PLAN MIASTA

Kraków 2000-Europejskie Miasto Kultury, wydawca Biuro *Kraków 2000*, Kraków 1999

Krakow 2000 European City of Culture, ang. wersja mapy, wydawca Biuro *Kraków 2000*, Kraków 1999

BLOCZEK

Poczty Polskiej wydany dla uświetnienia przyznania Krakowowi miana Europejskiego Miasta Kultury, kwiecień 2000,

XV Bibliografia

1. *Europejskie Miasta Kultury Roku 2000*, AECC. Autor GiannaLia Cogliandro, Marzec 2001
2. Raport OBOP, Warszawa 13-15 listopada 1999r. oraz Warszawa, 25-27 listopada 2000
3. *Festiwal Kraków 2000 w opinii turystów przyjeżdżających do Krakowa (z podziałem na rynek amerykański, niemiecki, francuski, brytyjski oraz ogółem)*; dr Tadeusz Burzyński, dr Stefan Sacha, mgr Rafał Kozłowski, mgr Paweł Pytlik; Instytut Turystyki Oddział w Krakowie, Kraków, grudzień 2000